

Lovforslag nr. L 57. Fremsat den 5. november 2003 af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet og lov om kommunale valg

(Regulering af kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen, tidligste frist for indlevering af kandidatanmeldelser til folketingsvalg, seneste frist for ændring af kommunalbestyrelses og amtsråds medlemstal, præcisering af tidspunktet for kandidaters og stilleres opfyldelse af valgets betingelser til kommunale valg m.v.)

§ 1

I lov om valg til Folketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 18. april 2001, som ændret ved lov nr. 459 af 7. juni 2001 og § 9 i lov nr. 145 af 25. marts 2002, foretages følgende ændringer:

1. I § 23, stk. 2, udgår 2. pkt.
2. I § 29 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:
»Stk. 3. En vælger, der er opstillet som kandidat til valget, kan vælges som valgstyrelser.«
Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.
3. I § 30 indsættes som stk. 2:
»Stk. 2. En vælger, der er opstillet som kandidat til valget, kan vælges som tilforordnet vælger.«
4. I § 33, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:
»En kandidatanmeldelse kan tidligst indleveres, når valget er udskrevet.«
5. I § 37, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.:
»Meddelelse kan tidligst gives, når valget er udskrevet.«
6. I § 41, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:
»Anmeldelse kan tidligst ske, når valget er udskrevet.«

7. I § 41, stk. 2, ændres »den frist« til: »de frister«.

8. I § 68, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »valgstyrelserne og de tilforordnede vælgere«: », jf. dog § 74 a.«.

9. I § 73, stk. 1, 1. pkt., ændres »§§ 68 og 69« til: »§§ 68, 69 og 74 a«.

10. Efter § 74 indsættes i *kapitel 9*:

»Kandidaters deltagelse i opgørelsen af afstemningen

§ 74 a. En kandidat, der er opstillet for et parti i stor- eller amtskredsen, kan ikke deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for det pågældende parti. En kandidat, der er opstillet uden for partierne i stor- eller amtskredsen, kan ikke deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for hver kandidat uden for partierne. En kandidat, der er opstillet for et parti i stor- eller amtskredsen, kan ikke deltage i opgørelsen af, hvorledes de afgivne stemmer for partiet fordeles sig på personlige stemmer for hver kandidat og partistemmer, jf. § 73, stk. 3 og 4.«

§ 2

I lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet, jf. lovbekendtgørelse nr. 264 af 18. april 2001, foretages følgende ændringer:

1. I § 17, stk. 1, 2. pkt., indsættes efter »opstillingskredsen«: »i det omfang, det er fastsat i § 28, stk. 2, henholdsvis stk. 3«.

2. § 28, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Hvis stemmeoptællingen finder sted på afstemningsdagen, foretages stemmeoptælling på de enkelte afstemningssteder, indberetning af afstemningsresultatet, endelig opgørelse af resultatet af stemmeafgivningen i opstillingskredsen (fintællingen), underskrivelse af valgbogen og sammenpakning af stemmematerialet i øvrigt efter reglerne i kapitel 9 i lov om valg til Folketinget med de fravigelser, der følger af §§ 29 og 30.«

3. I § 28, stk. 3, 1. pkt., ændres »foretages stemmeoptællingen« til: »forestår valgbestyrelsen stemmeoptællingen«.

4. I § 28 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. En kandidat kan ikke deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for den kandidatliste, vedkommende er opstillet for. En kandidat kan ikke deltage i opgørelsen af, hvorledes de afgivne stemmer for den pågældende kandidatliste fordeler sig på personlige stemmer for hver kandidat og listestemmer, jf. § 30, stk. 1.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

5. § 30, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Formanden for valgbestyrelsen sender en kopi af valgbogen til indenrigs- og sundhedsministeren. Kopien skal være attesteret af formanden. Kopien af valgbogen skal så vidt muligt være indenrigs- og sundhedsministeren i hænde senest dagen efter fintællingen.«

§ 3

I lov om kommunale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 263 af 18. april 2001, som ændret ved § 10 i lov nr. 145 af 25. marts 2002, foretages følgende ændringer:

1. I § 3 ændres »senest 22 dage før valgdagen« til: »fredagen 25 dage før valgdagen eller, hvis

dette ikke er tilfældet, kl. 12 mandagen 22 dage før valgdagen«.

2. Efter § 6 indsættes i *kapitel 1*:

»§ 6 a. Kommunalbestyrelsens og amtsrådets medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten, jf. § 5 i lov om kommunernes styrelse. Ændring i styrelsesvedtægten, hvorved kommunalbestyrelsens eller amtsrådets medlemstal ændres, skal være vedtaget af kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet, jf. § 2, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, senest den 1. september i valgåret for at få virkning fra førstkommande valgperiode.«

3. I § 14 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Et medlem af kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet, herunder borgmesteren henholdsvis amtsborgmesteren, der er opstillet som kandidat til valget, kan vælges som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

4. I § 16 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. En vælger, der er opstillet som kandidat til valget, kan vælges som valgstyrer.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

5. I § 17 indsættes som *stk. 3*:

»Stk. 3. En vælger, der er opstillet som kandidat til valget, kan af kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet vælges som tilforordnet vælger.«

6. I § 20, stk. 1, 2. pkt., ændres »senest mandagen 22 dage før valgdagen« til: »fredagen 25 dage før valgdagen eller, hvis dette ikke er tilfældet, kl. 12 mandagen 22 dage før valgdagen«.

7. I § 27, stk. 1, 1. pkt., ændres »§§ 23-25« til: »§§ 20 og 23-25«.

8. I § 27, stk. 2, 1. og 4. pkt., og § 31, stk. 4, ændres »den tegningsberettigede stiller« til: »kontaktpersonen«.

9. I § 74, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »valgstyrrerne og de tilforordnede vælgere«: », jf. dog § 78 a,«.

10. I § 78, stk. 2, 1. pkt., ændres »§§ 74-75« til: »§§ 74, 75 og 78 a.«

11. Efter § 78 indsættes i *kapitel 7*:

*»Kandidaters deltagelse i opgørelsen af
afstemningen*

»§ 78 a. En kandidat kan ikke deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for den kandidatliste, vedkommende er opstillet for. En kandidat kan ikke deltage i opgørelsen af, hvorledes de afgivne stemmer for den pågældende kandidatliste fordeler sig på personlige stem-

mer for hver kandidat og listestemmer, jf. § 78, stk. 4 og 5.«

12. I § 80, stk. 1, indsættes som 3. pkt.:

»Ved den fornyede fintælling finder §§ 78 og 78 a tilsvarende anvendelse.«

§ 4

Loven træder i kraft den 1. februar 2004.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets hovedindhold

Dette lovforslag indeholder forskellige forslag til ændringer i lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet og lov om kommunale valg. I alle tre valglove foreslås indsat bestemmelser, der regulerer kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen, ved at det fastsættes, at kandidater ikke kan deltage i optællingen af de stemmer, der er afgivet for det parti/den kandidatliste, som vedkommende kandidat opstiller for. Kandidater kan heller ikke deltage i opgørelsen af disse stemmers fordeling på personlige stemmer for hver enkelt kandidat og partistemmer/listestemmer. Samtidig foreslås udtrykkeligt fastsat, i overensstemmelse med gældende retstilstand, at kandidater til valget, dog med den anførte regulering, kan varetage hverv som valgstyret og tilforordnet vælger i forbindelse med valget og ved kommunale valg tillige hvervet som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen, *jf. afsnit 2.1.*

For så vidt angår folketingsvalgloven foreslås det endvidere lovfæstet, at kandidatansmeldelser m.v. tidligst kan indleveres til anmeldelsesmyndigheden, når valget er udskrevet, *jf. afsnit 2.2.*

For så vidt angår den kommunale valglov foreslås endvidere fastsat, at beslutninger om ændring af kommunalbestyrelses henholdsvis amtsråds medlemstal skal være truffet senest den 1. september i valgåret for at få virkning fra førstkommande valgperiode, *jf. afsnit 2.3.* Der foreslås desuden foretaget en præcisering vedrørende det tidspunkt forud for valget, hvor kandidater og stillere skal opfylde bopælsbetingelsen m.v. for valgret, idet det foreslås fastsat, at bopælsbetingelsen m.v. skal være opfyldt fredagen 25 dage før valgdagen eller, hvis dette ikke er tilfældet, kl. 12 mandagen 22 dage før valgdagen, *jf. afsnit 2.4.*

Herudover indeholder lovforslaget ændringer af redaktionel karakter i alle tre valglove, *jf. afsnit 2.5.*

2. Lovforslagets indhold

2.1. Kandidaters varetagelse af hverv i forbindelse med valg

Spørgsmålet om kandidaters varetagelse af hverv i forbindelse med valg, som medlem af eller stedfortræder til en valgbestyrelse, valgstyret eller tilforordnet vælger, har tidligere været genstand for principielle overvejelser. Disse overvejelser mandede ud i, at der alene var anledning til at udelukke kandidater fra at varetage hverv som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelser ved folketingsvalg og Europa-Parlamentsvalg, men ikke øvrige hverv i forbindelse med valg, *jf. nedenfor i afsnit 2.1.1.* Et tilfælde af forvanskning af stemmesedler ved kommunalvalget den 20. november 2001, *jf. nærmere nedenfor i afsnit 2.1.4.,* har imidlertid givet anledning til fornyede overvejelser om kandidaters varetagelse af hverv i forbindelse med valg, herunder navnlig hverv i forbindelse med stemmeoptælling, *jf. afsnit 2.1.5.*

2.1.1. Tidligere overvejelser om kandidaters varetagelse af hverv i forbindelse med valg

2.1.1.1. Spørgsmålet om adgangen for kandidater til at varetage hverv som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen, valgstyret eller tilforordnet vælger blev behandlet i betænkning 893/1980 om en revision af folketingsvalgloven afgivet af Indenrigsministeriets Valglovsudvalg. Folketingsvalgloven indeholdt på dagældende tidspunkt ikke bestemmelser, der regulerede kandidaters adgang til at varetage de nævnte hverv.

Indenrigsministeriet udtalte ved folketingsvalget i 1979 – forud for afgivelsen af Valglovsudvalgets betænkning – at folketingskandidater efter almindelige retsgrundsætninger om inhabilitet var afskåret fra inden for den stor- eller amtskreds, hvor de opstillede, at varetage hvervet som medlem af valgbestyrelsen eller som valgstyret. Ministeriet henviste i den forbindelse til den konkrete betydning og hyppigheden af de interessekonflikter, der vil kunne opstå ved folketingskandidaters varetagelse af hvervene som medlem af

valgbestyrelsen eller valgstyrelser. Ministeriet udtalte for så vidt angår hvervet som tilforordnet vælger, at det var muligt at tilrettelægge hvervet på en sådan måde, at der ikke var risiko for interessekonflikter, hvorfor folketingskandidater ikke efter de almindelige retsgrundsætninger var inhabile. Henset til ønsket om at sikre offentlighedens tillid til valgbehandlingen og til, at tilforordnede vælgere i praksis varetog en række opgaver af samme karakter som valgstyrelser, udtalte ministeriet imidlertid samtidig, at udpegning af folketingskandidater til tilforordnede vælgere inden for vedkommende stor- eller amtskreds burde undgås.

I ovennævnte betænkning 893/1980 om en revision af folketingsvalgloven foreslog Valglovsudvalget, at der i folketingsvalgloven blev indsat en bestemmelse om, at hvervene som medlem af valgbestyrelsen, valgstyrelser eller tilforordnet vælger ikke kunne varetages af kandidater, der er opstillet til folketingsvalget i vedkommende amtskreds. Udvalget henviste til de synspunkter, som ministeriet havde givet udtryk for, jf. ovenfor.

På baggrund af Valglovsudvalgets forslag, der omfattede en række forskellige ændringer af folketingsvalgloven, fremsatte den daværende indenrigsminister i 1980 forslag om ændring af folketingsvalgloven, der bl.a. omfattede et forslag om indsættelse af en bestemmelse i loven om, at hvervene som medlem af valgbestyrelsen, valgstyrelser eller tilforordnet vælger ikke kunne varetages af kandidater, der var opstillet til folketingsvalget i vedkommende amtskreds (FT 1979-80, 2. samling, tillæg A, sp. 3553). Der var imidlertid ikke tilslutning i Folketinget til, at kandidater til valget skulle udelukkes fra hverv som valgstyrelser eller tilforordnet vælger. Der var alene tilslutning til, at kandidater ved folketingsvalg skulle være afskåret fra at varetage hvervet som medlem af valgbestyrelsen i vedkommende stor- eller amtskreds. Dette blev fastsat ved § 18, stk. 4, i den dagældende folketingsvalglov. Endvidere blev der under Folketingets behandling af lovforslaget indsat bestemmelser i folketingsvalgloven om, at kandidater til valget kunne vælges som valgstyrelser eller tilforordnet vælger, jf. dagældende folketingsvalglovs § 27, stk. 2, 2. pkt. og § 33, stk. 3, 3. pkt. I Kommunaludvalgets betænkning henvistes til, at da det er »fundet ønskeligt, at folketingskandidater skal kunne varetage hvervene som valgstyrelser eller tilforordnet vælger inden for vedkommende stor- eller amtskreds, foreslås der indsat udtrykkelige bestemmelser i folketingsvalgloven herom« (FT 1979-80, 2. samling, tillæg B, sp. 650).

De bestemmelser i folketingsvalgloven om kandidaters mulighed for at være valgstyrelser og tilforordne-

de vælgere, der blev indsat ved lovændringen i 1980, blev ikke medtaget i folketingsvalgloven af 1987 (lov nr. 271 af 13. maj 1987). Begrundelsen herfor var, at de var overflødige, idet det fulgte af almindelige lovfølgelsesprincipper, herunder om modsætnings slutninger, at kandidater kunne varetage disse hverv (FT 1986-87, 1. samling, tillæg A, sp. 3311-3312). Samtidig blev det ved lovændringen i 1980 indsat forbud i folketingsvalglovens § 18, stk. 4, mod, at kandidater ved folketingsvalg var medlem af valgbestyrelsen, erstattet af en bestemmelse i § 27, stk. 1, om, at kandidater ved folketingsvalg var afskåret fra at være medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen. Det blev på daværende tidspunkt antaget, at princippet i den dagældende folketingsvalglovs § 18, stk. 4, indebar, at kandidater til valget heller ikke kunne udpeges som stedfortræder til valgbestyrelsen. Det var således ikke med gennemførelsen af folketingsvalgloven i 1987 tilsigtet at ændre den retstilstand, der var gennemført ved lovændringen i 1980.

Lovgivningsmagten har således taget stilling til, i hvilket omfang de almindelige retsgrundsætninger om inhabilitet, der nu er lovfæstet i forvaltningslovens § 3, finder anvendelse ved udpegning af folketingskandidater til hvervene som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen, valgstyrelser eller tilforordnet vælger. Folketingskandidater er herefter afskåret fra at være medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen i den amts- eller storkreds, hvori de stiller op, men ikke afskåret fra at varetage hverv som valgstyrelser eller tilforordnet vælger.

2.1.1.2. Den kommunale valglov har ikke indeholdt og indeholder ikke bestemmelser, der regulerer kandidaters adgang til at varetage hverv som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen, valgstyrelser eller tilforordnet vælger. Der har imidlertid været en langvarig tradition for, at valgbestyrelsen ved kommunale valg udelukkende består af medlemmer af den afgående kommunalbestyrelse og dermed i vidt omfang af kandidater til valget. Der er desuden langvarig tradition for, at kandidater udpeges til valgstyrelser og tilforordnede vælgere ved kommunale valg.

Valglovsudvalget fandt i betænkning 893/1980 for så vidt angår kommunale valg, at det ikke var nødvendigt at udelukke kandidater fra at varetage hvervet som medlem af valgbestyrelsen, valgstyrelser eller tilforordnet vælger. Udvalget fandt desuden, at kommunale kandidater ikke efter de almindelige retsgrundsætninger var inhabile. Udvalget henviste til, at det vil være det sædvanlige, at en stor del af kandidaterne udpeges til de nævnte hverv, hvorfor der vil kunne finde en gensidig kontrol sted. Udvalget pegede desuden på, at

der ville kunne opstå vanskeligheder ved den forsvarlige afvikling af de kommunale valg, såfremt de opstillede kandidater var afskåret fra at varetage hvervne. Udvalget fandt derfor ikke anledning til at foreslå ændringer i den kommunale valglov.

Dette synspunkt og begrundelsen herfor blev gentaget i Valglovsudvalgets betænkning 903/1980 om revision af lov om kommunale valg og lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet.

I overensstemmelse med Valglovsudvalgets tilkendegivelse i de nævnte betænkninger blev der ikke fremsat forslag om indsættelse af bestemmelser i den kommunale valglov om kandidaters adgang til at varetage de nævnte hverv i det lovforslag, den daværende indenrigsminister fremsatte i 1980 om ændring af den kommunale valglov (FT 1980-81, tillæg A, sp. 2501-2604). Lovforslaget blev fremsat på baggrund af Valglovsudvalgets forslag til ændringer i den kommunale valglov i betænkning 903/1980. Der er heller ikke siden fremsat forslag om indsættelse af bestemmelser i den kommunale valglov om kandidaters adgang til at varetage de nævnte hverv. Den gældende kommunale valglov indeholder således fortsat ikke bestemmelser, der regulerer kandidaters adgang til at varetage de nævnte hverv.

2.1.1.3. For så vidt angår Europa-Parlamentsvalgloven bemærkes, at den første Europa-Parlamentsvalglov fra 1977 (lov nr. 609 af 14. december 1977) indeholdt en bestemmelse om valgbestyrelser m.v. i § 11, stk. 2, der bl.a. henviste til reglerne i den dagældende folketingsvalglovs § 18 om valgbestyrelser. I 1980 blev der, som nævnt ovenfor, indført en bestemmelse i folketingsvalglovens § 18, stk. 4, hvorefter kandidater til valget, der er opstillet i vedkommende stor- eller amtskreds, ikke kunne være medlemmer af valgbestyrelsen. Som følge af henvisningen i Europa-Parlamentsvalglovens § 11 til folketingsvalglovens § 18 fik ændringen af folketingsvalgloven i 1980 den konsekvens, at kandidater til Europa-Parlamentsvalget ikke kunne være medlem af valgbestyrelsen, men ikke var afskåret fra at være valgstyrer eller tilforordnet vælger. Det blev på daværende tidspunkt antaget, at princippet i folketingsvalglovens § 18, stk. 4, indebar, at kandidater til valget heller ikke kunne udpeges som stedfortræder til valgbestyrelsen. Europa-Parlamentsvalglovens henvisning til folketingsvalglovens § 18, stk. 4, indebar således tilsvarende, at kandidater til Europa-Parlamentsvalget heller ikke kunne udpeges som stedfortræder til valgbestyrelsen. Ved Europa-Parlamentsvalgloven af 1988 (lov nr. 746 af 1. december 1988) blev der i overensstemmelse hermed indsat en bestemmelse i Europa-Parlamentsvalgloven (den

nugældende § 16, stk. 2), hvorefter ingen, der er opstillet som kandidat til valget, kan vælges som medlem af eller stedfortræder til en valgbestyrelse.

2.1.2. Gældende regler om kandidaters varetagelse af hverv i forbindelse med valg

Opgaverne i forbindelse med forberedelse, gennemførelse og opgørelse af valg til Folketinget, til Europa-Parlamentet og til kommunalbestyrelser og amtsråd forestås – ud over af kommunalbestyrelserne og ved amtsrådsvalg tillige amtsrådene – af valgbestyrelser, valgstyrere og tilforordnede vælgere.

For alle tre typer af valg gælder, at afstemningen på valgdagen med efterfølgende stemmeoptælling på afstemningsstederne forestås af valgstyrere med bistand af tilforordnede vælgere og normalt tillige af kommunalt ansat personale, uanset om dette personale opfylder betingelserne for at blive udpeget som valgstyrer eller tilforordnet vælger. For så vidt angår valg til Europa-Parlamentet finder stemmeoptælling på afstemningsstederne dog kun sted, hvis indenrigs- og sundhedsministeren har bestemt, at stemmeoptælling finder sted på afstemningsdagen, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 1 og 2. Valgstyrere og tilforordnede vælgere vælges af kommunalbestyrelsen blandt vælgerne i kommunen, jf. folketingsvalglovens §§ 29 og 30, Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, der henviser til reglerne i folketingsvalgloven herom, og den kommunale valglovs §§ 16 og 17. Der gælder ingen begrænsninger for kandidaters valg til valgstyrer eller tilforordnet vælger, hvis de i øvrigt opfylder betingelserne herfor, dvs. er vælgere i kommunen. Særligt ved kommunale valg forekommer det i vidt omfang i praksis, at kandidater til valget varetager hverv som valgstyrer eller tilforordnet vælger.

Ved stemmeoptællingen på afstemningsstederne på valgaftenen optælles, hvor mange stemmer der er afgivet for hvert af partierne/hver af kandidatlisterne. Ved folketingsvalg optælles endvidere, hvor mange stemmer der er afgivet for hver kandidat uden for partierne. Der henvises herved til folketingsvalglovens § 68, til Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, der henviser til reglerne i folketingsvalgloven herom, og til den kommunale valglovs § 74. I nogle kommuner er der tradition for, at der på de enkelte afstemningssteder på valgaftenen tillige foretages en foreløbig fintælling bestående i en opgørelse af fordelingen af et partis/en kandidatlistes stemmer på personlige stemmer for hver enkelt kandidat og partistemmer/li-stemmer.

Ved folketingsvalg og Europa-Parlamentsvalg vælges en valgbestyrelse for hver opstillingskreds. Med-

lemmer af og stedfortrædere til valgbestyrelsen vælges af og blandt medlemmerne af kommunalbestyrelsen i de kommuner, der indgår i opstillingskredsen, eller som opstillingskredsen er en del af, jf. folketingsvalglovens § 23, stk. 3, og Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, der henviser til reglerne i folketingsvalgloven herom. Ved folketingsvalg kan kandidater til valget i vedkommende stor- eller amtskreds ikke vælges som medlem af eller stedfortræder til en valgbestyrelse, jf. folketingsvalglovens § 27, stk. 1, og ved Europa-Parlamentsvalg kan ingen kandidat vælges til medlem af eller stedfortræder til en valgbestyrelse, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 2.

Ved kommunale valg vælges en valgbestyrelse for hver kommune henholdsvis amtskommune. Medlemmer og stedfortrædere vælges af og blandt medlemmerne af kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet, jf. den kommunale valglovs § 14, stk. 1. Der gælder ingen begrænsninger for kandidaters valg til valgbestyrelsen ved kommunale valg, og i praksis varetager kandidater i vidt omfang hverv som medlem af og stedfortræder til valgbestyrelsen.

Valgbestyrelserne, bortset fra amtsvalgbestyrelserne, forestår ved alle tre typer af valg bl.a. den endelige opgørelse af resultatet af stemmeafgivningen (fintællingen) i henholdsvis opstillingskredsen og kommunen, jf. folketingsvalglovens § 23, stk. 2, og § 72, stk. 1, og den kommunale valglovs § 13, stk. 2, nr. 3, og § 77, stk. 1. Ved Europa-Parlamentsvalg forestår valgbestyrelsen ikke blot fintællingen, men også den første stemmeoptælling, såfremt indenrigs- og sundhedsministeren har bestemt, at stemmeoptælling ikke finder sted på afstemningsdagen, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 1, og § 28, stk. 1 og 3. Ved fintællingen bistår valgbestyrelsen normalt alene af kommunalt ansat personale. Valgbestyrelsen kan dog bestemme, at tilfornordnede vælgere skal bistå ved fintællingen. Ved fintælling foretages dels en gentagelse af den stemmeoptælling, der var fundet sted på afstemningsstederne efter afstemningernes afslutning på valgaftenen, jf. ovenfor, dels en opgørelse af, hvorledes de afgivne stemmer for hvert parti/hver kandidatliste fordeler sig på personlige stemmer for hver enkelt kandidat og partistemmer/listestemmer. Der henvises herved til folketingsvalglovens § 73 og den kommunale valglovs § 78.

Efter den gældende lovgivning vedrørende de tre typer af valg findes der således ingen begrænsninger eller reguleringer vedrørende kandidaters varetagelse af hverv som valgstyret eller tilfornordnet vælger i forbindelse med afstemningen på valgdagen og den efterfølgende stemmeoptælling på afstemningsstederne,

jf. nærmere nedenfor i *afsnit 2.1.3*. Ved kommunale valg er der heller ingen begrænsninger eller reguleringer vedrørende kandidaters varetagelse af hverv som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen, mens der ved folketingsvalg og Europa-Parlamentsvalg er begrænsninger med hensyn til kandidaters varetagelse af hverv som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen.

2.1.3. Gældende regler om tilrettelæggelse af stemmeoptælling

Folketingsvalgloven henholdsvis den kommunale valglov indeholdt indtil 1964 henholdsvis 1962 detaljerede bestemmelser om fremgangsmåden ved stemmeoptælling på valgaftenen på de enkelte afstemningssteder. Blandt disse bestemmelser var der dog ingen, der nærmere regulerede kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen. Detaljeringsgraden blev lempet ved lovændringer de nævnte år. Bestemmelserne om den nærmere fremgangsmåde ved stemmeoptælling blev helt fjernet ved folketingsvalgloven af 1987 og ved den kommunale valglov af 1989. Ved disse love blev det derimod udtrykkeligt pålagt kommunalbestyrelsen at sørge for at fastlægge de fornødne retningslinier for stemmeoptælling m.v. på valgaftenen (FT 1986-87, 1. samling, tillæg A, sp. 3317-3318 samt 3323, og FT 1988-89, tillæg A, sp. 2816 og 2822).

Heller ikke Europa-Parlamentsvalgloven indeholder bestemmelser om den nærmere fremgangsmåde ved stemmeoptælling. For så vidt angår det tilfælde, hvor stemmeoptælling finder sted på afstemningsdagen, henvises der til folketingsvalglovens regler herom, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2. Lovens § 28, stk. 4, indeholder herudover en bemyndigelse til indenrigs- og sundhedsministeren til at fastsætte nærmere regler om gennemførelsen af stemmeoptællingen, uanset om stemmeoptællingen finder sted på afstemningsdagen eller på et senere tidspunkt. Bemyndigelsen er ikke udnyttet til at fastsætte nærmere regler om den praktiske tilrettelæggelse af stemmeoptællingen.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at valgstyret og de tilfornordnede vælgere er bekendt med deres opgaver på valgdagen (folketingsvalglovens § 45, stk. 4, Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, der henviser til folketingsvalglovens regler herom, og den kommunale valglovs § 51, stk. 4), herunder deres opgaver i forbindelse med stemmeoptællingen. Det er dermed kommunalbestyrelsens ansvar at sørge for at fastlægge retningslinier, der sikrer, at stemmeoptællingen på valgaftenen foregår forsvarligt og på en sådan måde, at uregelmæssigheder, herunder forvansk-

ning af stemmer, undgås. Det påhviler valgstyrene at sikre, at disse retningslinier overholdes ved afviklingen af afstemningen og stemmeoptællingen på valgdagen.

Da valgbestyrelsen forestår fintællingen, er det valgbestyrelsens ansvar at fastsætte retningslinier herfor og påse, at disse overholdes.

De vejledninger om valglovgivningens regler, som Indenrigs- og Sundhedsministeriet udsender om kommunalvalg, folketingsvalg og valg til Europa-Parlamentet, har hidtil ikke indeholdt særlige anvisninger om den praktiske tilrettelæggelse af stemmeoptællingen. Vejledningerne henviser imidlertid til, at der tidligere var mere detaljerede regler i lovgivningen om den praktiske tilrettelæggelse af stemmeoptællingen, men at de fornødne regler nu i stedet forudsættes fastsat af kommunalbestyrelsen. Der henvises dermed i vejledningerne indirekte til de tidligere lovfæstede regler.

Der er således ikke i valglovgivningen en detaljeret regulering af procedurerne omkring stemmeoptælling på valgaftenen og fintælling. Valglovgivningen er i denne henseende baseret på den forudsætning, at den ansvarlige myndighed for stemmeoptællingen træffer de fornødne foranstaltninger til at sikre, at stemmeoptællingen foregår fuldt betryggende, herunder med fornøden gensidig kontrol.

2.1.4. Konkret eksempel på forvanskning af stemmesedler ved kommunalvalget i 2001

Det forekommer uhyre sjældent, at der i forbindelse med stemmeoptælling konstateres uregelmæssigheder i form af forvanskning af stemmesedler.

Ved kommunalvalget i 2001 forelå imidlertid et tilfælde af forvanskning af stemmesedler på et afstemningssted i en kommune, hvor der efter kommunens faste praksis på de enkelte afstemningssteder foretages en første fintælling på valgaftenen. Ved denne første fintælling opgøres de stemmer, der er afgivet for en kandidatliste, på antal personlige stemmer for hver enkelt kandidat og listestemmer.

Valgbestyrelsen blev i forbindelse med den endelige fintælling gjort opmærksom på, at der på det pågældende afstemningssted var usædvanlig mange stemmesedler, i alt 70, afgivet for en bestemt kandidatliste, som både var krydsafmærket med blyant ud for kandidatlistens betegnelse og krydsafmærket med et andet skriveredskab ud for navnet på en bestemt kandidat på den pågældende kandidatliste. Dette andet skriveredskab var det samme på alle de pågældende stemmesedler.

Hvis en stemmeseddel er afmærket med kryds såvel ud for kandidatlistens betegnelse som ud for navnet på en bestemt kandidat, anses stemmesedlen som afgivet for kandidaten (personlig stemme), jf. den kommunale valglovs § 78, stk. 4, 1. pkt. Valgbestyrelsens undersøgelse af sagen førte til, at de pågældende stemmer alene blev talt med som listestemmer.

I det konkrete tilfælde var de optalte stemmesedler til kommunalbestyrelsesvalget for den pågældende kandidatliste blevet overdraget til to valgstyrelser/tilforordnede, der begge var kandidater for den pågældende kandidatliste, til foretagelse af en første fintælling på valgaftenen. Det var navnet på den ene af disse kandidater, der var krydsafmærket med andet skriveredskab end blyant på de pågældende 70 stemmesedler.

Efter straffelovens § 116 er det bl.a. strafbart at forvanske et valgs udfald. Der blev i sagen indledt politimæssig efterforskning af den pågældende kandidat. Den politimæssige efterforskning af sagen førte efter det oplyste til, at der på grund af manglende bevis ikke blev rejst tiltale mod den pågældende kandidat.

2.1.5. Overvejelser og forslag vedrørende regulering af kandidaters varetagelse af hverv i forbindelse med valg

Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at det er hensigtsmæssigt, at kandidater kan varetage hverv som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen ved kommunale valg samt som valgstyrelser og tilforordnet vælger ved folketingsvalg, kommunale valg og valg til Europa-Parlamentet. Der er en langvarig tradition for, at valgbestyrelsen ved kommunale valg udelukkende består af medlemmer af den afgående kommunalbestyrelse og dermed i vidt omfang af kandidater til valget. Der er desuden langvarig tradition for, at kandidater udpeges til valgstyrelser og tilforordnede vælgere, ikke mindst ved kommunale valg. Hertil kommer, at der som følge af substitutionsproblemer vil kunne opstå vanskeligheder ved at afvikle navnlig de kommunale valg, såfremt de opstillede kandidater afskæres fra at varetage de nævnte hverv.

Ovennævnte beskrivelse af kandidaters adgang til at varetage de nævnte hverv er i overensstemmelse med den regulering heraf, der blev gennemført ved ændringen af folketingsvalgloven i 1980 og den ny folketingsvalglov i 1987, jf. *afsnit 2.1.1.* Lovgivningsmagten tog herved stilling til, i hvilket omfang de almindelige retsgrundsætninger om inhabilitet, der nu er lovfæstet i forvaltningslovens § 3, finder anvendelse ved udpegning af folketingskandidater til hvervene som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen, valgstyrelser eller tilforordnet vælger.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder på den nævnte baggrund anledning til at foreslå den herved indførte retstilstand videreført.

De konkrete interessekonflikter, der måtte være forbundet med kandidaters deltagelse i stemmeoptælling, vil kunne imødegås ved, at stemmeoptællingen tilrettelægges med henblik på, at sådanne konflikter undgås. Dette sker formentlig også i vidt omfang i praksis, om end det ikke var tilfældet i ovennævnte sag.

For at sikre, at stemmeoptælling i alle tilfælde tilrettelægges med henblik på at undgå konkrete interessekonflikter, foreslås indført en udtrykkelig bestemmelse om, at kandidater ikke kan deltage i optællingen af stemmer afgivet for eget parti/kandidatliste, hverken ved optællingen på afstemningsstederne (grovtælling) eller ved fintællingen, herunder den foreløbige fintælling, der nogle steder finder sted på afstemningsstederne. Ved fintælling kan kandidater heller ikke deltage i opgørelsen af, hvorledes de afgivne stemmer for eget parti/kandidatliste fordeles sig på personlige stemmer for hver enkelt kandidat og partistemmer/li-stestemmer.

En sådan regulering må ligeledes anses for at være i de pågældende kandidaters interesse, idet det herved undgås, at de kan blive udsat for beskyldninger om uregelmæssigheder i forbindelse med optælling m.v. af stemmer for eget parti/egen kandidatliste.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder det ikke påkrævet at indføre en mere vidtgående regulering af kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen, herunder helt at udelukke kandidaters deltagelse heri. En sådan udelukkelse ville endvidere på det kommunale område kunne give betydelige substitutionsproblemer.

Det foreslås på baggrund af ovenstående, at der indføres parallelle ændringer i folketingsvalgloven, lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet og lov om kommunale valg, hvorved der sker en regulering af kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen, idet det fastsættes, at kandidater ikke kan deltage hverken i grovtælling eller fintælling af stemmer for deres eget parti/egen kandidatliste.

Den foreslåede udelukkelse fra deltagelse i optælling af stemmer for eget parti/egen kandidatliste vil ikke være til hinder for, at en kandidat, der tillige er valgstyrrer (eller ved kommunale valg medlem af valgbestyrelsen), kan kontrollere optællingen og dermed løfte det ansvar for at sikre stemmeoptællingens rigtighed, som påhviler hver valgstyrrer henholdsvis hvert medlem af valgbestyrelsen.

Det foreslås tillige, at der samtidig hermed indsættes udtrykkelige bestemmelser om kandidaters mulighed for – under iagttagelse af ovennævnte regulering

– at varetage hverv som valgstyrrer og tilforordnet vælger ved folketingsvalg og kommunale valg, samt hvervet som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen ved kommunale valg. Det bemærkes, at det er fastsat i § 16, stk. 1, i lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet, at reglerne i kapitel 5 (om valgbestyrelser, valgstyrrere og tilforordnede vælgere) i lov om valg til Folketinget, finder tilsvarende anvendelse ved valg til Europa-Parlamentet. Dette indebærer, at der for så vidt angår denne lov ikke er behov for at indsætte tilsvarende udtrykkelige bestemmelser om, at en kandidat til valget kan varetage hverv som henholdsvis valgstyrrer og tilforordnet vælger.

Det bemærkes endelig, at indsættelsen af udtrykkelige bestemmelser i folketingsvalgloven og den kommunale valglov om kandidaters mulighed for at varetage de nævnte hverv ikke udgør en ændring i den hidtidige retstilstand.

Der henvises til forslagens § 1, nr. 2, 3 og 8-10, forslagens § 2, nr. 4 samt forslagens § 3, nr. 3-5 og 9-12.

2.2. Tidligste frist for indlevering af kandidatmeldelser til folketingsvalg

Efter § 33, stk. 1, i lov om valg til Folketinget, skal anmeldelser om kandidater være indleveret til anmeldelsesmyndigheden senest kl. 12 elleve dage før valgdagen. Loven indeholder ikke en udtrykkelig regel om, fra hvilket tidspunkt en kandidatmeldelse tidligst kan indleveres til anmeldelsesmyndigheden. Udtrykkelige regler om tidligste frist for indlevering af kandidatlistener indeholdes derimod i den kommunale valglov, jf. denne lovs § 23, stk. 1, hvorefter en kandidatliste skal være indleveret til formanden for valgbestyrelsen senest kl. 12 tirsdagen 4 uger før valgdagen og tidligst kan indleveres tirsdagen 6 uger før valgdagen. Tilsvarende gælder lov om valg til Europa-Parlamentet, jf. denne lovs § 19, stk. 1, hvorefter kandidatlistener skal være indleveret til indenrigs- og sundhedsministeren senest kl. 12 fire uger før valgdagen og tidligst kan indleveres seks uger før valgdagen.

Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at reglerne i folketingsvalgloven om tidspunktet for etablering af anmeldelsesmyndigheden samt om anmeldelsesmyndighedens pligter indebærer, at en anmeldelse af en kandidat, herunder af en kandidat uden for partierne, tidligst kan indleveres, når der er udskrevet folketingsvalg. Dette skyldes, at anmeldelse af en kandidat i opstillingskredsene i Københavns og Frederiksberg Kommuner sker til formanden for valgbestyrelsen i Københavns henholdsvis Frederiksberg Kommuner, jf. folketingsvalglovens § 33, stk. 2, og at kommunalbestyrelsen senest skal vælge medlemmer

F. t. l. vedr. valg til Folketinget m.v.

til valgbestyrelsen, når folketingsvalget er udskrevet, jf. folketingsvalglovens § 23, stk. 1. Det er således efter folketingsvalgloven tilstrækkeligt, at anmeldelsesmyndigheden for opstillingskredsene i Københavns og Frederiksberg Kommuner først etableres, når folketingsvalg er udskrevet, hvorfor det har været forudsat, at der først efter dette tidspunkt vil kunne forekomme opgaver for valgbestyrelsen og dens formand, herunder modtagelse af kandidatanmeldelser.

Ministeriet har imidlertid fundet det hensigtsmæssigt, at det udtrykkeligt fremgår af loven, at en kandidatanmeldelse tidligst kan indleveres, når valget er udskrevet, navnlig for at undgå, at kandidater uden for partierne uberettiget får den opfattelse, at kandidatanmeldelser kan indleveres til enhver tid, uanset om der er udskrevet folketingsvalg. Særligt om anmeldelse af kandidater uden for partierne bemærkes, at disse anmeldelser tidligst kan godkendes, når fristen for at indlevere kandidatanmeldelser er udløbet kl. 12 elleve dage før valgdagen, dvs. på et senere tidspunkt end valgets udskrivelse. Det skyldes, at det skal påses, at en stiller ikke har anbefalet flere kandidater, jf. folketingsvalglovens § 32, stk. 3, og at man først ved udløbet af fristen med sikkerhed ved, hvor mange kandidater der har anmeldt sig uden for partierne.

Fastsættelsen af en tidligste frist for indlevering af kandidatanmeldelser vil ikke være til hinder for, at en kandidatanmeldelse kan være underskrevet af kandidaten inden valgets udskrivning, ligesom fristen ikke er til hinder for, at en kandidat uden for partierne kan indsamle stillerunderskrifter inden dette tidspunkt.

Der foreslås derfor indsat en bestemmelse i § 33 om, at en kandidatanmeldelse tidligst kan indleveres, når valget er udskrevet.

Det foreslås tilsvarende lovfæstet, at partiernes meddelelse om godkendelse af kandidater henholdsvis anmeldelse af partiliste eller nominering tidligst kan gives, når valget er udskrevet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4-7.

2.3. Frist for ændring af kommunalbestyrelses og amtsråds medlemstal

Ifølge den kommunale valglovs § 6, stk. 1, vælges medlemmerne af kommunalbestyrelser og amtsråd for fire år. Valgperioden regnes fra 1. januar, og samtlige medlemmer afdør den 31. december i det år, hvor nyvalg har fundet sted, medmindre der inden da er truffet endelig beslutning om, at der skal afholdes omvalg.

Ifølge § 5 i lov om kommunernes styrelse fastsættes kommunalbestyrelsens henholdsvis amtsrådets medlemstal i styrelsesvedtægten. Medlemstallet skal være ulige og mindst ni og højst 31, dog i Københavns

Kommune højst 55. Efter styrelseslovens § 2 fastsættes de nærmere regler om kommunens/amtskommunens styrelse i en styrelsesvedtægt, der vedtages af kommunalbestyrelsen/amtsrådet. Forslag til styrelsesvedtægt samt til ændringer i vedtægten skal undergives to behandlinger i kommunalbestyrelsen/amtsrådet med mindst seks dages mellemrum.

Det følger af reglen i den kommunale valglov om, at medlemmerne vælges for fire år, at en eventuel vedtægtsændring, hvorved kommunalbestyrelsens henholdsvis amtsrådets medlemstal ændres, tidligst kan få virkning fra den førstkommende valgperiode. Der er imidlertid ingen bestemmelser om frister i relation til førstkommende valgdag/valgperiode for vedtægtsændringer vedrørende medlemstal i styrelsesloven og heller ingen udtrykkelige bestemmelser herom i den kommunale valglov.

Det følger dog af den kommunale valglovs § 22, stk. 1, at kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet i de stedlige dagblade eller lokalafviser senest tirsdagen otte uger før valgdagen bl.a. skal bekendtgøre antallet af dem, der skal vælges.

Det er ministeriets opfattelse, at denne bestemmelse indebærer, at eventuelle beslutninger om ændring af kommunalbestyrelsens henholdsvis amtsrådets medlemstal skal være truffet senest otte uger før valgdagen, således at der på dette tidspunkt ikke kan herske tvivl om det antal medlemmer, der skal vælges. Ministeriets vejledninger om afholdelse af kommunale valg har siden 1993 indeholdt en tilkendegivelse herom, jf. senest vejledning nr. 167 af 24. september 2001 om afholdelse af kommunale valg tirsdag den 20. november 2001, afsnit 4.1.

Spørgsmålet om, hvor mange medlemmer der skal vælges til kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet, har ikke blot betydning for opgørelse af valgets resultat, men også for, hvor mange kandidater der må være opstillet på en kandidatliste. Efter den kommunale valglovs § 21, stk. 1, må en kandidatliste således højst indeholde fire navne mere end det antal medlemmer, der skal vælges i kommunen henholdsvis amtskommunen. Det samlede antal kandidater på kandidatlistene, der indgår listeforbud, må højst udgøre otte mere end det antal medlemmer, der skal vælges, jf. § 21, stk. 2.

Da en kandidatliste kan indleveres fra og med tirsdagen seks uger før valgdagen, jf. den kommunale valglovs § 23, stk. 1, er det vigtigt, at kandidatlistene ved forberedelse af, hvor mange kandidater der skal opføres på kandidatlisten, kan indrette sig i tillid til den bekendtgørelse af bl.a. antallet af dem, der skal vælges, der er foretaget senest otte uger før valgdagen.

Forud for kommunalvalget i 2001 gav Indenrigsministeriet i to tilfælde i forbindelse med konkrete forespørgsler fra kommuner udtryk for den opfattelse af gældende ret, at en ændring af styrelsesvedtægten, hvorefter medlemstallet af henholdsvis kommunalbestyrelsen eller amtsrådet ændres, skal være vedtaget senest otte uger før valgdagen. Dette måtte efter ministeriets opfattelse også gælde, selvom det bekendtgjorte antal medlemmer, der skulle vælges til kommunalbestyrelsen, var i overensstemmelse med kommunalbestyrelsens senere vedtagne beslutning om ændring af styrelsesvedtægten.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder det på denne baggrund hensigtsmæssigt, at der indsættes en bestemmelse i den kommunale valglov om, hvornår en ændring af medlemstallet af kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet senest skal være vedtaget i valgåret for at få virkning fra førstkommende valgperiode. Det foreslås derfor, at der indsættes en bestemmelse i den kommunale valglov om, at en ændring af styrelsesvedtægten, hvorved kommunalbestyrelsens henholdsvis amtsrådets medlemstal ændres, skal være vedtaget af kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet senest den 1. september i valgåret for at få virkning fra førstkommende valgperiode. Denne frist er fastsat, for at antallet af medlemmer, der skal vælges, er endeligt afklaret i passende tid inden fristen for, at kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet skal bekendtgøre antallet af dem, der skal vælges (senest tirsdagen otte uger før valgdagen). Den foreslåede bestemmelse er en gyldighedsforskrift, der indebærer, at ændringer af medlemstallet, der er besluttet senere end den 1. september i valgåret, ikke har virkning fra førstkommende valgperiode.

Der henvises til forslaget § 3, nr. 2.

2.4. Præcisering af tidspunktet for kandidaters og stilleres opfyldelse af valgretsbetingelserne til kommunale valg

Efter § 1 i lov om kommunale valg er valgret til kommunale valg betinget af, at vedkommende person på valgdagen er fyldt 18 år, har fast bopæl i (amts)kommunen og herudover enten har dansk indfødsret eller er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union eller i Island eller Norge eller uden afbrydelse har haft fast bopæl i riget de sidste tre år forud for valgdagen. Det er endvidere en betingelse, at vedkommende ikke er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6. Tilsvarende er valgbarhed til kommunale valg bl.a. betinget af, at vedkommende på valgdagen opfylder valgretsbetingelserne, jf. lovens § 3.

Efter § 3 i lov om kommunale valg skal en kandidat yderligere opfylde valgretsbetingelserne (bortset fra aldersbetingelsen og betingelsen vedrørende varigheden af forudgående fast bopæl i riget) senest 22 dage før valgdagen. Efter lovens § 20, stk. 1, skal en stiller opfylde valgretsbetingelserne (bortset fra aldersbetingelsen og betingelsen vedrørende varigheden af forudgående fast bopæl i riget) senest 22 dage før valgdagen. Herunder hører betingelsen om, at kandidaten eller stilleren skal opfylde betingelsen om fast bopæl i (amts)kommunen, dvs. opfylde betingelserne i lov om Det Centrale Personregister (CPR-loven) for at være tilmeldt folkeregisteret i vedkommende (amts)kommune, jf. lovens § 1, stk. 3.

Bestemmelserne indebærer, at en person, der senest 22 dage før valgdagen opfylder valgretsbetingelserne (bortset fra aldersbetingelsen og betingelsen vedrørende varigheden af forudgående fast bopæl i riget, der skal være opfyldt på valgdagen), herunder bopælsskravet, gyldigt kan optræde som kandidat eller stiller i vedkommende (amts)kommune, selv om den pågældende – eksempelvis på grund af fraflytning senere end 22 dage før valgdagen – ikke vil opfylde valgretsbetingelserne på valgdagen. En kandidat, der ikke opfylder valgretsbetingelserne også på valgdagen, kan dog ikke vælges som medlem af eller stedfortræder til kommunalbestyrelsen eller amtsrådet, jf. lovens § 3, jf. § 1.

Det er valgbestyrelsen, der skal undersøge, om kandidaterne på hver enkelt kandidatliste kan godkendes eller skal slettes af kandidatlisterne, jf. den kommunale valglovs § 27, stk. 1, 2. pkt. Valgbestyrelsen skal dermed også undersøge, om kandidaten opfylder valgretsbetingelserne og – hvis disse ikke er opfyldt senest 22 dage før valgdagen – slette kandidaten af kandidatlisten, jf. § 28, samt vejledning nr. 167 af 24. september 2001 om afholdelse af kommunale valg tirsdag den 20. november 2001, afsnit 6.3.3. pkt. 1. Valgbestyrelsen skal desuden undersøge, om de rettidigt indleverede kandidatlister efter reglerne i lovens §§ 23-25 er gyldige, jf. § 27, stk. 1, 1. pkt., herunder om kandidatlisten er underskrevet af det fornødne antal stillere, jf. § 25, stk. 1, 1. pkt. Selvom § 25 kun henviser til § 19, antages det, at valgbestyrelsen også skal slette stillere af kandidatlisten, som, jf. § 20, ikke opfylder valgretsbetingelserne senest 22 dage før valgdagen, jf. vejledning nr. 167 af 24. september 2001 om afholdelse af kommunale valg tirsdag den 20. november 2001, afsnit 6.3.2. pkt. 7.

Valgbestyrelsens undersøgelse af, om kandidater eller stillere skal slettes af kandidatlisten, finder sted efter udløbet af fristen for indlevering af kandidatli-

ster, dvs. efter kl. 12 tirsdagen 4 uger før valgdagen, jf. den kommunale valglovs § 27, stk. 1, 1. pkt., og § 23, stk. 1, 1. pkt. Valgbestyrelsen skal senest lørdagen 24 dage før valgdagen underrette kandidatlistens kontaktperson, hvis en eller flere kandidater skal slettes efter de foreliggende oplysninger på undersøgelsestidspunktet (mellem 28 og 24 dage før valgdagen), eller hvis kandidatlisten på grund af væsentlige mangler må erklæres ugyldig (herunder ikke er underskrevet af det fornødne antal stillere, der opfylder de nævnte valgretsbetingelser). Senest kl. 12 mandagen 22 dage før valgdagen kan der foretages afhjælpning af manglerne (herunder en mangel bestående i manglende bopæl i (amts)kommunen) eller indleveres en ny kandidatliste, jf. § 27, stk. 2, 1. og 2. pkt. Der kan ikke foretages afhjælpning af manglerne senere end dette tidspunkt.

Det har givet anledning til tvivl, om det efter de gældende regler er tilstrækkeligt, at kandidaten eller stilleren opfylder valgretsbetingelserne på undersøgelsestidspunktet, dog således at kandidaten eller stilleren, hvis betingelserne ikke er opfyldt på dette tidspunkt, skal opfylde betingelserne 22 dage før valgdagen, eller om valgretsbetingelserne i alle tilfælde, også selv om de var opfyldt på undersøgelsestidspunktet, tillige skal være opfyldt 22 dage før valgdagen. Sidstnævnte fortolkningsmulighed er i dårlig overensstemmelse med reglerne om afhjælpning af mangler ved kandidatlistor. Hvis den fornyede undersøgelse munder ud i, at kandidaten eller stilleren lige op til eller på selve 22.-dagen er fraflyttet kommunen, er afhjælpningsmulighederne særdeles begrænsede og i de fleste tilfælde helt afskærede, idet eventuelle mangler skal være afhjulpet inden kl. 12 på 22.-dagen.

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse må det efter de gældende regler være tilstrækkeligt, at kandidaten eller stilleren opfylder valgretsbetingelserne på tidspunktet for undersøgelsen af kandidatlisternes gyldighed. Denne undersøgelse skal ligge i perioden umiddelbart efter udløbet af fristen for indlevering af kandidatlistor (kl. 12 tirsdagen 4 uger før valgdagen) og inden udløbet af den seneste frist for underretning om mangler ved kandidatlisten (lørdagen 24 dage før valgdagen). Såfremt undersøgelsen viser, at valgretsbetingelserne ikke er opfyldt på undersøgelsestidspunktet, skal kandidaten eller stilleren dog opfylde valgretsbetingelserne 22 dage før valgdagen.

Der er således efter ministeriets opfattelse harmoni mellem tidspunktet for opfyldelsen af valgretsbetingelserne og regelsættet vedrørende afhjælpning af mangler ved kandidatlistor. Retstilstanden kan imidlertid give anledning til usikkerhed, hvorfor der er be-

hov for at præcisere tidspunktet for opfyldelsen af valgretsbetingelserne i loven.

Hertil kommer, at det er uhensigtsmæssigt, at der ikke efter de gældende regler kan udledes nogen pligt for valgbestyrelsen til at foretage undersøgelsen af kandidatlisternes gyldighed på et bestemt tidspunkt inden for tidsrummet fra den seneste frist for indlevering af kandidatlistor (tirsdagen 28 dage før valgdagen) til den seneste frist for underretning om mangler ved kandidatlisten (lørdagen 24 dage før valgdagen). Kandidaters eller stilleres retsstilling vil dermed kunne afhænge af det tidspunkt, valgbestyrelsen vælger at undersøge kandidatlisternes gyldighed på.

Det er derfor fundet hensigtsmæssigt, at tidspunktet for, hvornår den enkelte kandidat eller stiller skal opfylde valgretsbetingelserne, i loven fastsættes til et bestemt tidspunkt.

På denne baggrund foreslås det, at valgretsbetingelserne (bortset fra aldersbetingelsen og betingelsen vedrørende varigheden af forudgående fast bopæl i riget) skal være opfyldt fredagen 25 dage før valgdagen. Fristen 25 dage før valgdagen stemmer med fristen i lovens § 29 for, hvornår kandidater, der har ret til at blive slettet af en kandidatliste, senest skal give valgbestyrelsen underretning herom. Er valgretsbetingelserne ikke opfyldt på dette tidspunkt, vil det være tilstrækkeligt, at valgretsbetingelserne er opfyldt kl. 12 mandagen 22 dage før valgdagen, dvs. inden for den i § 27, stk. 2, nævnte frist for afhjælpning af mangler.

Fremrykningen af tidspunktet for, hvornår kandidaten eller stilleren skal opfylde valgretsbetingelserne, bringer reglerne herom i udtrykkelig harmoni med reglerne for afhjælpning af mangler ved kandidatlistor. Efter disse regler er valgbestyrelsen forpligtet til senest lørdagen 24 dage før valgdagen at underrette kandidatlistens kontaktperson om eventuelle væsentlige mangler ved kandidatlisten. Fremrykningen af tidspunktet betyder en præcisering af, at valgbestyrelsen ikke på selve 22.-dagen uden reel afhjælpningsmulighed fra kandidatlistens side skal foretage en fornyet undersøgelse af, om kandidater og stillere har bopæl i (amts)kommunen.

Den foreslåede fremrykning af tidspunktet for opfyldelsen af valgretsbetingelserne indebærer, at kandidater og stillere, der på 25.-dagen opfylder valgretsbetingelserne, men ikke gør det på 22.-dagen, ikke længere kan slettes af kandidatlisten. Den foreslåede fremrykning indebærer imidlertid også, at kandidater og stillere, der ikke opfylder valgretsbetingelserne på 25.-dagen, kan afhjælpe denne mangel ved kl. 12 på 22.-dagen at opfylde valgretsbetingelserne.

Den foreslåede regel betyder som nævnt, at hvis valgrets-betingelserne er opfyldt fredagen 25 dage før valgdagen, skal en kandidat eller stiller ikke slettes, selv om den pågældende på et senere tidspunkt end 25 dage før valgdagen fraflytter (amts)kommunen. En kandidats valgbarhed som medlem af eller stedfortræder til kommunalbestyrelsen eller amtsrådet vil dog fortsat være betinget af, at kandidaten også på valgdagen opfylder betingelserne.

Der henvises til forslagens § 3, nr. 1 og 6.

2.5. Andre ændringer

Lovforslaget indeholder herudover forskellige ændringer af redaktionel karakter.

Der henvises til forslagens § 1, nr. 1, § 2, nr. 1-3 og 5 samt § 3, nr. 7 og 8.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget skønnes ikke at få økonomiske eller administrative konsekvenser af betydning for hverken staten, amtskommunerne eller kommunerne. Lovforslaget har alene konsekvenser i forbindelse med den praktiske tilrettelæggelse af stemmeoptællingen ved

8. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	-
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Forslaget har alene konsekvenser i forbindelse med den praktiske tilrettelæggelse af stemmeoptællingen ved folketingsvalg, valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet og kommunale valg.	-
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	-	-
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	-	-
Miljømæssige konsekvenser	-	-
Administrative konsekvenser for borgerne	-	-
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Forslaget er af redaktionel karakter.

folketingsvalg, kommunale valg og valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har forinden fremsættelsen været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer: Amtsrådsforeningen, KL, Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune.

Det fremgår af folketingsvalglovens § 23, stk. 2, 2. pkt., at valgbestyrelsen i Københavns og Frederiksberg Kommuner – i modsætning til de øvrige valgbestyrelser – modtager kandidatanmeldelser. Lovens § 33 indeholder nærmere regler for indlevering af kandidatanmeldelser, herunder om, hvilken myndig-

hed anmeldelserne skal indleveres til (anmeldelsesmyndigheden), mens bl.a. §§ 35 og 42 indeholder regler om de pligter, der påhviler anmeldelsesmyndigheden. Det følger af § 33, stk. 2, 3. pkt., jf. stk. 3, at formanden for valgbestyrelsen i Københavns Kommune er anmeldelsesmyndighed for opstillingskredse, der er beliggende i 1. og 2. storkreds, ligesom det følger af § 33, stk. 2, 4. pkt., jf. stk. 3, at formanden for valgbestyrelsen i Frederiksberg Kommune er anmeldelsesmyndighed for opstillingskredse beliggende i 3. storkreds. Bestemmelsen i § 23, stk. 2, 2. pkt., om, at valgbestyrelsen i Københavns og Frederiksberg Kommuner modtager kandidatanmeldelser, er således ikke helt stemmende med angivelsen i § 33 af, at formanden for valgbestyrelsen i Københavns og Frederiksberg Kommuner modtager kandidatanmeldelser og dermed er anmeldelsesmyndighed. Det foreslås derfor, at bestemmelsen udgår.

Til nr. 2 og 3

Det er fastsat i folketingsvalglovens § 27, stk. 1, at ingen, der er opstillet som kandidat i stor- eller amtskredsen, kan vælges som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen, uanset om vedkommende i øvrigt måtte opfylde betingelserne herfor, dvs. være medlem af vedkommende kommunalbestyrelse, herunder borgmester. Loven indeholder ikke en tilsvarende begrænsning med hensyn til kandidaters mulighed for at blive valgt som valgstyrelser eller tilforordnet vælger, såfremt de i øvrigt opfylder betingelserne herfor, dvs. er vælgere, der har bopæl i kommunen, jf. folketingsvalglovens § 29, stk. 2, og § 30, 2. pkt.

For at der ikke skal kunne herske tvivl om, at en vælger, der er opstillet som kandidat til valget, kan vælges som valgstyrelser eller tilforordnet vælger og udøve de beføjelser, der i folketingsvalgloven er henlagt til disse hverv, foreslås dette udtrykkeligt fastsat i loven. Der vil som hidtil ikke være noget til hinder for, at en kandidat til valget, der vælges som valgstyrelser, af kommunalbestyrelsen vælges som formand for valgstyrelserne for et afstemningsområde, jf. den gældende bestemmelse i folketingsvalglovens § 29, stk. 3.

Kandidaters varetagelse af hvervet som valgstyrelser og tilforordnet vælger i forbindelse med stemmeoptællingen foreslås underkastet en særlig regulering i § 74 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 10.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, *afsnit 2.1.*

Til nr. 4-6

Ved forslaget lovfæstes i overensstemmelse med gældende opfattelse, at kandidatanmeldelser tidligst

kan indleveres, når valget er udskrevet, jf. forslaget § 1, nr. 4.

Det foreslås tilsvarende lovfæstet, at partiernes meddelelser om godkendelse af kandidater henholdsvis anmeldelser om partiliste eller nominering tidligst kan gives, når valget er udskrevet, jf. forslaget § 1, nr. 5 og 6.

Den fastsatte frist for, hvornår en kandidatanmeldelse tidligst kan indleveres, gælder anmeldelse af såvel en kandidat, der opstiller for et opstillingsberettiget parti, som en kandidat, der opstiller uden for partierne.

Det bemærkes, at fastsættelsen af en tidligste frist for indlevering af kandidatanmeldelser ikke er til hinder for, at en kandidatanmeldelse kan være underskrevet af kandidaten inden valgets udskrivning, ligesom fristen ikke er til hinder for, at en kandidat uden for partierne kan indsamle stillerunderskrifter inden dette tidspunkt.

En kandidatanmeldelse, der indleveres, før valget er udskrevet, skal afvises af den kompetente myndighed og tilbagegives eller tilbagesendes til kandidaten eller den kontaktperson, der er angivet i kandidatanmeldelsen, jf. § 33 a, stk. 2. Den kompetente myndighed skal i den forbindelse henvise vedkommende kandidat til at indlevere kandidatanmeldelsen, når valget bliver udskrevet. Tilsvarende gælder for meddelelser fra partierne om godkendte kandidater henholdsvis partiernes anmeldelser om partiliste eller nominering.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, *afsnit 2.2.*

Til nr. 7

Forslaget er en konsekvens af ændringen i nr. 6.

Til nr. 8 og 9

Der er tale om konsekvensændringer som følge af den i forslaget i nr. 10 til § 74 a foreslåede regulering af kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen.

Til nr. 10

Der henvises til bemærkningerne til nr. 2 og 3.

Ved forslaget fastsættes i bestemmelsens 1. pkt., at en kandidat, der er opstillet for et parti i stor- eller amtskredsen, ikke kan deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for det pågældende parti. Forbuddet gælder alene deltagelse i optællingen af stemmer, der er afgivet for kandidatens eget parti. Der er intet til hinder for, at en kandidat, der er opstillet for et parti, kan deltage i optællingen af stemmer afgivet for andre partier eller for kandidater uden for partierne.

Forbuddet gælder alene optællingen af det samlede antal stemmer (personlige stemmer og partistemmer), der er afgivet for det parti, kandidaten er opstillet for. Selve sorteringen af de af stemmekasserne udtagne stemmesedler i bunker, der senere skal optælles for hvert enkelt parti, er ikke omfattet af forbuddet. Såfremt der i en kommune – i overensstemmelse med tidligere, men i 1964 ophævede bestemmelser herom i folketingsvalgloven – foretages en optælling samtidig med sorteringen ved fordeling af stemmesedlerne til de enkelte optællere/optællingshold, der herefter har til opgave både at foretage optællingen og sortering i bunker efter partier, vil forbuddet tillige være gældende.

Forbuddet gælder alene deltagelse i optællingen. Kandidaten har således fortsat mulighed for at forestå og kontrollere andres optælling. Den foreslåede udelukkelse fra deltagelse i optælling af stemmer for eget parti vil således ikke være til hinder for, at en kandidat, der tillige er valgstyrer, kan kontrollere optællingen og dermed løfte det ansvar for at sikre stemmeoptællingens rigtighed, som påhviler hver valgstyrer. Den foreslåede udelukkelse vil heller ikke være til hinder for, at kandidaten som valgstyrer anfører i afstemningsbogen, hvor mange stemmesedler der er anset for ugyldige, jf. § 69, stk. 3, eller indfører resultatet af stemmeoptællingen i afstemningsbogen og underskriver denne, jf. § 70.

Endvidere fastsættes i bestemmelsens 2. pkt., at en kandidat, der er opstillet uden for partierne i stor- eller amtskredsen, ikke kan deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for hver kandidat uden for partierne. Forbuddet gælder også deltagelse i optællingen af stemmer afgivet for andre kandidater uden for partierne end vedkommende selv. Der er intet til hinder for, at en kandidat opstillet uden for partierne deltager i optællingen af stemmer for partierne. Forbuddet gælder alene deltagelse i optællingen af stemmer afgivet for kandidater uden for partierne, jf. ovenfor.

Herudover fastsættes i bestemmelsens 3. pkt., at en kandidat, der er opstillet for et parti i stor- eller amtskredsen, ikke kan deltage i opgørelsen af, hvorledes de afgivne stemmer for partiet fordeler sig på personlige stemmer for hver enkelt kandidat og partistemmer. Opgørelse af, om der er tale om en personlig stemme eller partistemme, foretages under ét og ikke særskilt for de enkelte kandidater. Forbuddet gælder derfor også deltagelse i opgørelsen af personlige stemmer for andre kandidater for vedkommende parti end pågældendes egne personlige stemmer. Forbuddet gælder såvel den fintælling, som efter § 74 skal

foregå senest dagen efter afstemningen, som en eventuel foreløbig fintælling, som kan forekomme på afstemningsstederne på valgaftenen.

Den beskrevne regulering i bestemmelsens 1.-3. pkt. af kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen gælder, hvad enten kandidaten er valgstyrer, tilfornet vælger eller en kommunalt ansat person indkaldt for at deltage i optællingen. Reguleringen gælder som nævnt kun kandidater opstillet i vedkommende stor- eller amtskreds, ikke kandidater opstillet i andre stor- eller amtskredse.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.

Til § 2

Til nr. 1

Forslaget er af redaktionel karakter.

Lovens § 17, stk. 1, der indeholder en opregning af valgbestyrelsens opgaver i forbindelse med Europa-Parlamentsvalg, indeholder i 2. pkt. en angivelse af, at valgbestyrelsen forestår stemmeoptællingen i opstillingskredsen. Omfanget af denne opgave beror imidlertid på, om indenrigs- og sundhedsministeren har bestemt, at stemmeoptællingen finder sted på afstemningsdagen eller på et senere tidspunkt, jf. lovens § 28, stk. 1. Ved stemmeoptælling på afstemningsdagen foretages den første stemmeoptælling på afstemningsstederne af valgstyrere og tilfornede vælgere, mens fintællingen foregår i opstillingskredsen under ledelse af valgbestyrelsen senest dagen efter afstemningen, jf. lovens § 28, stk. 2. Finder stemmeoptælling ikke sted på afstemningsdagen, men først senere, forestås hele stemmeoptællingen i opstillingskredsen af valgbestyrelsen, både den første stemmeoptælling (grovtælling) og fintællingen, jf. lovens § 28, stk. 3.

For at præcisere bestemmelsen i § 17, stk. 1, 2. pkt., foreslås derfor indsat en henvisning til § 28, stk. 2, henholdsvis stk. 3.

Til nr. 2

Forslaget er af redaktionel karakter.

Det foretages alene en præcisering af bestemmelsen, således at det udtrykkeligt fremgår, at reglerne i kapitel 9 i folketingsvalgloven finder anvendelse på såvel stemmeoptælling på afstemningsdagen som indberetning af afstemningsresultatet og den efterfølgende fintælling. Det fremgår endvidere udtrykkeligt, at reglerne i kapitel 9 i folketingsvalgloven finder anvendelse på underskrivelse af valgbogen og sammenpakning af stemmematerialet. Det fremgår desuden udtrykkeligt af bestemmelsen, at reglerne i kapitel 9 i folketingsvalgloven alene »i øvrigt« finder anvendelse

se på stemmeoptællingen, dvs. med den afvigelse, der følger af, at der ikke kan stemmes på kandidater uden for partierne, men alene på kandidatlistor og kandidater opstillet for disse, jf. § 28, stk. 1. Det fremgår endelig udtrykkeligt af bestemmelsen, at reglerne i kapitel 9 i folketingsvalgloven finder anvendelse på stemmeoptælling med de afvigelser, der følger af Europa-Parlamentsvalglovens §§ 29 og 30.

Til nr. 3

Forslaget er af redaktionel karakter.

Til nr. 4

Efter Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, 1. pkt., skal der forud for valget vælges valgbestyrelser, valgstyrelser og tilforordnede vælgere efter reglerne i kapitel 5 i lov om valg til Folketinget. Henvi sningen til folketingsvalglovens kapitel 5 indebærer, at bestemmelserne i dette kapitel om valg af valgbestyrelser, valgstyrelser og tilforordnede vælgere finder tilsvarende anvendelse, herunder med de ændringer, der indeholdes i de i § 1, nr. 2 og 3, indeholdte forslag til bestemmelser om kandidaters varetagelse af hverv som valgstyrelser og tilforordnet vælger. Det er fastsat i Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 2, at kandidater til valget ikke kan vælges som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen, hvilket er en tilpasning til den tilsvarende bestemmelse i folketingsvalglovens § 27, stk. 1.

Ved forslaget fastsættes i 1. pkt., at en kandidat ikke kan deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for den kandidatliste, vedkommende er opstillet for. Forbuddet gælder alene deltagelse i optællingen af stemmer, der er afgivet for den pågældende kandidatliste. Der er intet til hinder for, at en kandidat, der er opstillet for en kandidatliste, kan deltage i optællingen af stemmer afgivet for andre kandidatlistor.

Forbuddet gælder alene optællingen af det samlede antal stemmer (personlige stemmer og listestemmer), der er afgivet for den kandidatliste, kandidaten er opstillet for. Selve sorteringen af de af stemmekasserne udtagne stemmesedler i bunker, der senere skal optælles for hver kandidatliste, er ikke omfattet af forbuddet. Såfremt der i en kommune - i overensstemmelse med tidligere, men i 1964 ophævede bestemmelser herom i folketingsval g loven - foretages en optælling samtidig med sorteringen ved fordeling af stemmesedlerne til de enkelte optællere/optællingshold, der herefter har til opgave både at foretage optællingen og sortering i bunker efter kandidatlistor, vil forbuddet tillige være gældende.

Forbuddet gælder alene deltagelse i optællingen. Kandidaten har således fortsat mulighed for at forestå

og kontrollere andres optælling. Den foreslåede udelukkelse fra deltagelse i optælling af stemmer for egen kandidatliste vil således ikke være til hinder for, at en kandidat, der tillige er valgstyrelser, kan kontrollere optællingen og dermed løfte det ansvar for at sikre stemmeoptællingens rigtighed, som påhviler hver valgstyrelser. Den foreslåede udelukkelse vil heller ikke være til hinder for, at kandidaten som valgstyrelser - i tilfælde hvor stemmeoptællingen finder sted på afstemningsdagen, jf. lovens § 28, stk. 2, - anfører i afstemningsbogen, hvor mange stemmesedler der er anset for ugyldige, jf. folketingsvalglovens § 69, stk. 3, eller indfører resultatet af stemmeoptællingen i afstemningsbogen og underskriver denne, jf. folketingsvalglovens § 70. De nævnte bestemmelser i folketingsval g loven gælder for Europa-Parlamentsvalg, da Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 2, henviser til reglerne i kapitel 9 i folketingsval g loven.

Endvidere fastsættes i bestemmelsens 2. pkt., at en kandidat desuden ikke kan deltage i opgørelsen af, hvorledes de afgivne stemmer for den pågældende kandidatliste fordeler sig på personlige stemmer for hver kandidat og listestemmer. Opgørelse af, om der er tale om en personlig stemme eller listestemme, foretages under ét og ikke særskilt for de enkelte kandidater. Forbuddet gælder derfor også deltagelse i opgørelsen af personlige stemmer for andre kandidater, der er opstillet for vedkommende kandidatliste. Forbuddet gælder såvel den fintælling, som valgbestyrelsen forestår, som en eventuel foreløbig fintælling, som kan forekomme på afstemningsstederne i tilfælde, hvor stemmeoptællingen finder sted på afstemningsdagen, jf. lovens § 28, stk. 2.

Det følger af Europa-Parlamentsvalglovens § 28, stk. 1, at indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter, hvornår stemmeoptælling finder sted. Stemmeoptælling kan enten finde sted på afstemningsdagen, jf. § 28, stk. 2, eller efter dette tidspunkt, jf. § 28, stk. 3. Såfremt stemmeoptælling finder sted på afstemningsdagen, skal fintælling ske efter reglerne i kapitel 9 i folketingsval g loven. Såfremt stemmeoptællingen foretages på et senere tidspunkt, foretages den for opstillingskredsen under ét, såvel grovtællingen som fintællingen. Den beskrevne regulering i bestemmelsens 1. og 2. pkt. om kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen gælder således, uanset om stemmeoptælling foretages på afstemningsdagen eller senere.

Den beskrevne regulering i bestemmelsens 1. og 2. pkt. af kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen gælder, hvad enten en kandidat, der opstiller til valg til Europa-Parlamentet, er valgstyrelser, tilforordnet vælger

eller en kommunalt ansat person indkaldt for at deltage i optællingen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, *afsnit 2.1.*

Til nr. 5

Forslaget er af redaktionel karakter.

Forslaget til ændret affattelse af lovens § 30, stk. 3, har til formål at lovfæste hidtidig praksis, hvorefter Indenrigs- og Sundhedsministeriet anmoder valgbestyrelserne om at afsende en kopi af valgbogen til ministeriet samme dag, som fintællingen har fundet sted, uanset at valgbestyrelsen efter loven har ret til at vente hermed til dagen efter fintællingen. En tilsvarende ændring af den tilsvarende bestemmelse i folketingsvalglovens § 74, stk. 3, er gennemført ved lov nr. 223 af 6. april 1994.

Til § 3

Til nr. 1

Valgret til kommunale valg er betinget af, at vedkommende person på valgdagen er fyldt 18 år, har fast bopæl i (amts)kommunen og herudover har enten dansk indfødsret eller er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i EU eller i Island eller Norge eller uden afbrydelse har haft fast bopæl i riget i de sidste tre år forud for valgdagen, jf. lovens § 1, stk. 1, nr. 1-4. Det er endvidere en betingelse, at vedkommende ikke er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, jf. lovens § 1, stk. 2.

Valgbarhed til kommunale valg er efter lovens § 3 ikke blot betinget af opfyldelse af valgretsbetingelserne på valgdagen, men også af opfyldelse af valgretsbetingelserne (bortset fra aldersbetingelsen og betingelsen vedrørende varigheden af forudgående fast bopæl i riget) senest 22 dage før valgdagen. En kandidat skal således senest på 22.-dagen have fast bopæl i (amts)kommunen, have enten dansk indfødsret eller være statsborger i en af de øvrige medlemsstater i EU eller i Island eller Norge samt ikke være under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. ovenfor. En person, der ikke opfylder indfødsrets- eller betingelsen om statsborgerskab i et af de nævnte lande, kan opstille som kandidat, hvis vedkommende på valgdagen opfylder betingelsen om varigheden af forudgående fast bopæl i riget.

Det foreslås, at tidspunktet for kandidaters opfyldelse af de nævnte valgretsbetingelser ændres fra senest 22 dage før valgdagen til fredagen 25 dage før valgdagen eller, hvis dette ikke er tilfældet, kl. 12 mandagen 22 dage før valgdagen. Om baggrunden for

forslaget henvises til de almindelige bemærkninger, *afsnit 2.4.*

Bestemmelsen vedrører det tidspunkt, hvor kandidaten skal opfylde nævnte valgretsbetingelser for gyldigt at kunne optræde som kandidat på en kandidatliste. For at kunne blive valgt er det tillige en betingelse, at kandidaten opfylder alle valgretsbetingelserne på valgdagen.

Det bemærkes, at ordet »senest« ikke er medtaget i den foreslåede ændring, hverken i første eller andet led, da det netop er ordet »senest«, der har givet anledning til tvivl om forståelsen af den hidtil gældende frist »senest 22 dage før valgdagen«. De af bestemmelsen omfattede valgretsbetingelser skal således som nævnt være opfyldt fredagen 25 dage før valgdagen eller, hvis dette ikke er tilfældet, kl. 12 mandagen 22 dage før valgdagen.

Det vil ikke være tilstrækkeligt, at valgretsbetingelserne har været opfyldt på et tidspunkt forud for 25.-dagen før valgdagen, hvis de ikke tillige er opfyldt denne dag. Valgbestyrelsen er således forpligtet til at undersøge, om en kandidat opfylder de af bestemmelsen omfattede valgretsbetingelser på 25.-dagen, eksempelvis ved opslag i Det Centrale Personregister. I tilfælde, hvor vedkommende kandidat ikke opfylder de af bestemmelsen omfattede valgretsbetingelser på 25.-dagen, vil det ikke uden videre være tilstrækkeligt, at betingelserne er opfyldt på 24.- eller 23.-dagen før valgdagen, hvis de ikke tillige er opfyldt på 22.-dagen kl. 12. Hvis det kan konstateres, at valgretsbetingelserne er opfyldt på 24.- eller 23.-dagen før valgdagen, må valgbestyrelsen dog normalt uden fornyet efterprøvelse kunne lægge til grund, at betingelserne også er opfyldt kl. 12 på 22.-dagen.

Opfylder en kandidat fredagen 25 dage før valgdagen nogle, men ikke alle af de af bestemmelsen omfattede valgretsbetingelser, eksempelvis ved, at en kandidat, der har dansk indfødsret, på 25.-dagen opfylder betingelsen vedrørende fast bopæl, men ikke på denne dag betingelsen om ikke at være frataget den retlige handleevne, skal kandidaten mandagen 22 dage før valgdagen opfylde alle de af bestemmelsen omfattede valgretsbetingelser, dvs. i det nævnte eksempel såvel bopælsbetingelsen som betingelsen om ikke at være frataget den retlige handleevne.

Der er ikke knyttet et klokkeslæt til bestemmelsens første led, hvorfor det må være tilstrækkeligt, at valgretsbetingelserne er opfyldt ved almindelig fredagskontortids afslutning. Den sidste frist for opfyldelse af valgretsbetingelserne er knyttet til et klokkeslæt i overensstemmelse med afhjælpningsreglerne.

Til nr. 2

Det foreslås, at ændringer i styrelsesvedtægten, hvorved kommunalbestyrelsens eller amtsrådets medlemstal ændres, skal være vedtaget af kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet senest den 1. september i valgåret for at få virkning fra førstkommende valg. Bestemmelsen er en gyldighedsforskrift. En beslutning om ændring af kommunalbestyrelsens henholdsvis amtsrådets medlemstal, der er truffet senere end den 1. september i valgåret, vil således ikke have virkning fra førstkommende valgperiode. Det er desuden en forudsætning for gyldigheden af beslutningen, at kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet senest den 1. september i valgåret har haft to behandlinger af forslaget til ændring af styrelsesvedtægten med mindst seks dages mellemrum, jf. § 2, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse. For så vidt angår baggrunden for forslaget henvises til de almindelige bemærkninger, *afsnit 2.3*.

Til nr. 3-5

Den kommunale valglov indeholder ikke udtrykkelige bestemmelser vedrørende kandidaters muligheder for at varetage hverv som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen, valgstyrelse eller tilforordnet vælger. Der har imidlertid været en langvarig tradition for, at kandidater kan varetage disse hverv. Det foreslås, at det udtrykkeligt fastsættes, at kandidater har mulighed for at være medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen, valgstyrelse eller tilforordnet vælger, såfremt de i øvrigt opfylder betingelserne herfor. Der vil som hidtil ikke være noget til hinder for, at en kandidat til valget, der vælges som valgstyrelse, af en kommunalbestyrelse vælges som formand for valgstyrelsen i et afstemningsområde, jf. den gældende bestemmelse i den kommunale valglovs § 16, stk. 3.

Kandidaters varetagelse af disse hverv i forbindelse med stemmeoptællingen foreslås underkastet en særlig regulering i § 78 a, jf. lovforslagets § 3, nr. 11.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, *afsnit 2.1*.

Til nr. 6.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 1.

Til nr. 7

Forslaget er af redaktionel karakter.

Lovens § 27, stk. 1, 1. pkt., omhandler valgbestyrelsens undersøgelse af, om de indleverede kandidatlistes er gyldige, og der henvises i den forbindelse til de bestemmelser, hvori betingelserne herfor er fastsat. Denne henvisning er dog ikke helt præcis, idet der ikke er en henvisning til § 20, der indeholder de betin-

gelses, en stiller skal opfylde, uanset at disse betingelser utvivlsomt skal være opfyldt og derfor også kontrolleres i praksis. Der henvises til ministeriets vejledning nr. 167 af 24. september 2001 om afholdelse af kommunale valg tirsdag den 20. november 2001, afsnit 6.3.2. pkt. 7. Det foreslås derfor, at § 20 omfattes af henvisningen i § 27, stk. 1, 1. pkt.

Til nr. 8

Forslaget er af redaktionel karakter.

Der er alene tale om en ændring i terminologi, som er en følge af, at betegnelsen »den tegningsberettigede stiller« ved lov nr. 214 af 28. marts 2001 blev ændret til »kontaktpersonen« i lovens § 25, stk. 3.

Til nr. 9 og 10

Der er alene tale om konsekvensændringer som følge af den foreslåede regulering af kandidaters adgang til at deltage i stemmeoptællingen. Der henvises til bemærkningerne til nr. 11.

Til nr. 11

Der henvises til bemærkningerne til nr. 3-5.

Ved forslaget fastsættes i 1. pkt., at en kandidat ikke kan deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for den kandidatliste, vedkommende er opstillet for. Forbuddet gælder alene deltagelse i optællingen af stemmer, der er afgivet for den pågældende kandidatliste. Der er intet til hinder for, at en kandidat, der er opstillet for en kandidatliste, kan deltage i optællingen af stemmer afgivet for andre kandidatlistes.

Forbuddet gælder alene optællingen af det samlede antal stemmer (personlige stemmer og listestemmer), der er afgivet for den kandidatliste, kandidaten er opstillet for. Selve sorteringen af de af stemmekasserne udtagne stemmesedler i bunker, der senere skal optælles for hver kandidatliste, er ikke omfattet af forbuddet. Såfremt der i en kommune – i overensstemmelse med tidligere, men i 1962 ophævede bestemmelser herom i den kommunale valglov – foretages en optælling samtidig med sorteringen ved fordeling af stemmesedlerne til de enkelte optællere/optællingshold, der herefter har til opgave både at foretage optællingen og sortering i bunker efter kandidatlistes, vil forbuddet tillige være gældende.

Forbuddet gælder alene deltagelse i optællingen. Kandidaten har således fortsat mulighed for at forestå og kontrollere andres optælling. Den foreslåede udelukkelse fra deltagelse i optælling af stemmer for egen kandidatliste vil således ikke være til hinder for, at en kandidat, der tillige er valgstyrelse, kan kontrollere optællingen og dermed løfte det ansvar for at sikre stemmeoptællingens rigtighed, som påhviler hver valgsty-

rer. Den foreslåede udelukkelse vil heller ikke være til hinder for, at kandidaten som valgstyret anfører i afstemningsbogen, hvor mange stemmesedler der er ansat for ugyldige, jf. den kommunale valglovs § 75, stk. 3, eller indfører resultatet af stemmeoptællingen i afstemningsbogen og underskriver denne, jf. den kommunale valglovs § 76, stk. 1.

Endvidere fastsættes i bestemmelsens 2. pkt., at en kandidat desuden ikke kan deltage i opgørelsen af, hvorledes de afgivne stemmer for den pågældende kandidatliste fordeles sig på personlige stemmer for hver kandidat og listestemmer. Opgørelse af, om der er tale om en personlig stemme eller listestemme, foretages under ét og ikke særskilt for de enkelte kandidater. Forbuddet gælder derfor også deltagelse i opgørelsen af personlige stemmer for andre kandidater, der er opstillet på vedkommende kandidatliste. Forbuddet gælder såvel den fintælling, som efter den kommunale valglovs § 77 skal foretages senest dagen efter afstemningen, som en eventuel foreløbig fintælling, som kan forekomme på afstemningsstederne på selve valgaftenen. Den foreslåede udelukkelse vil ikke være til hinder for, at en kandidat som medlem af valgbestyrelsen kontrollerer fintællingen og underskriver valgbogen, jf. den kommunale valglovs § 88, stk. 1.

Den beskrevne regulering i bestemmelsens 1. og 2. pkt. af kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen gælder, hvad enten kandidaten er medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen, valgstyret, tilforord-

net vælger eller en kommunalt ansat person indkaldt for at deltage i optællingen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, *afsnit 2.1.*

Til nr. 12

Forslaget er af redaktionel karakter.

Det foreslås udtrykkeligt fastsat i loven, at reglerne i den kommunale valglovs § 78 om den fintælling, der forestås af valgbestyrelsen i kommunen senest dagen efter afstemningen, finder tilsvarende anvendelse på den fornyede fintælling af de stemmesedler, der er afgivet til amtsrådsvalget, som amtsvalgbestyrelsen kan beslutte i medfør af den kommunale valglovs § 80. Dette er i overensstemmelse med, hvad man hidtil har antaget i praksis. Reglerne i den kommunale valglovs § 78 finder tilsvarende anvendelse, dvs. med de afvigelser, der følger af, at den fornyede fintælling alene kan vedrøre bestemte grupper af stemmesedler, jf. den kommunale valglovs § 80, stk. 1.

Det foreslås endvidere, at den foreslåede regulering i den kommunale valglovs § 78 a af kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen finder tilsvarende anvendelse for den nævnte fornyede fintælling.

Til § 4

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. februar 2004 navnlig under hensyn til, at lovgrundlaget for afholdelse af valg til Europa-Parlamentet kan være på plads i god tid forud for afholdelse af valg til Europa-Parlamentet den 13. juni 2004.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om valg til Folketinget, jf. lovekændtgørelse nr. 261 af 18. april 2001, som ændret ved lov nr. 459 af 7. juni 2001 og § 9 i lov nr. 145 af 25. marts 2002, foretages følgende ændringer:

§ 23. - - -

Stk. 2. Valgbestyrelsen tilvejebringer stemmesedler og opslag og forestår den endelige opgørelse af afstemningen i opstillingskredsen. Valgbestyrelsen i Københavns og Frederiksberg Kommuner modtager endvidere kandidatanmeldelser.

Stk. 3. - - -

§ 29. Senest når valg er udskrevet, vælger kommunalbestyrelsen for hvert afstemningsområde mindst 5 og højst 9 valgstyrelere til at forestå afstemningen og stemmøoptællingen på afstemningsstedet.

Stk. 2. Valgstyrelere vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt de vælgere, der har bopæl i kommunen.

Stk. 3. Blandt valgstyrelere vælger kommunalbestyrelsen en formand for valgstyrelere for hvert afstemningsområde. Formændene vælges ved forholdstalsvalg.

Stk. 4. Valgstyrelere fører en afstemningsbog, hvori indføres alle væsentlige oplysninger om afstemningen i afstemningsområdet samt resultatet heraf. Indenrigsministeren fastsætter regler om afstemningsbogens indhold og udformning.

§ 30. Senest når valg er udskrevet, vælger kommunalbestyrelsen et antal tilforordnede vælgere til at bistå ved valget. De tilforordnede vælgere vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt de vælgere, der har bopæl i kommunen.

1. I § 23, *stk. 2*, udgår 2. pkt.

2. I § 29 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3.* En vælger, der er opstillet som kandidat til valget, kan vælges som valgstyrelere.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter *stk. 4* og 5.

3. I § 30 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* En vælger, der er opstillet som kandidat til valget, kan vælges som tilforordnet vælger.«

Gældende formulering

§ 33. Senest kl. 12 elleve dage før valgdagen skal anmeldelser om kandidater være indleveret til de myndigheder, der er angivet i stk. 2.

Stk. 2. - - -

Stk. 3. - - -

§ 37. Senest kl. 12 ti dage før valgdagen skal de opstillingsberettigede partier for hver stor- eller amtskreds skriftligt meddele, hvilke kandidater partiet kan godkende i de enkelte opstillingskredse. Kandidater, der ikke godkendes af vedkommende parti, kan ikke opstille til valget. Hvis meddelelse ikke gives, kan ingen kandidat opstilles for partiet i den pågældende stor- eller amtskreds.

Stk. 2. - - -

Stk. 3. - - -

§ 41. Senest kl. 12 ti dage før valgdagen kan et parti, der alene har kredsvis opstilling inden for stor- eller amtskredsen, anmelde partiliste for alle partiets kandidater i stor- eller amtskredsen.

Stk. 2. Inden for den frist, der er anført i stk. 1, kan et parti, der har sideordnet opstilling i en eller flere opstillingskredse, anmelde en nomineret kandidat i den eller de pågældende opstillingskredse.

Stk. 3. - - -

§ 68. Når afstemningen er afsluttet, foretager valgstyrrerne og de tilforordnede vælgere stemmeoptælling på afstemningsstedet. Stemmeoptællingen er offentlig. Det optælles, hvor mange stemmer der ved afstemningen er afgivet for hvert af partierne og for hver kandidat uden for partierne.

Stk. 2. - - -

Stk. 3. - - -

Lovforslaget

4. I § 33, *stk. 1*, indsættes som 2. *pkt.*:

»En kandidatanmeldelse kan tidligst indleveres, når valget er udskrevet.«

5. I § 37, *stk. 1*, indsættes efter 1. *pkt.*:

»Meddelelse kan tidligst gives, når valget er udskrevet.«

6. I § 41, *stk. 1*, indsættes som 2. *pkt.*:

»Anmeldelse kan tidligst ske, når valget er udskrevet.«

7. I § 41, *stk. 2*, ændres »den frist« til: »de frister«.

8. I § 68, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »valgstyrrerne og de tilforordnede vælgere«: », jf. dog § 74 a,«.

Gældende formulering

§ 73. For hvert afstemningsområde foretager valgbestyrelsen en ny optælling og bedømmelse af de afgivne stemmesedler efter reglerne i §§ 68 og 69. Resultaterne af optællingerne indføres i valgbogen. Derefter opgøres, hvor mange stemmer der i hele afstemningskredsen er tilfaldet hvert parti og hver kandidat uden for partierne. Resultatet indføres i valgbogen og meddeles de tilstedeværende.

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Stk. 4. ---

§ 74. ---

Lovforslaget

9. I § 73, stk. 1, 1. pkt., ændres »§§ 68 og 69« til: »§§ 68, 69 og 74 a«.

10. Efter § 74 indsættes i *kapitel 9*:

»Kandidaters deltagelse i opgørelsen af afstemningen

§ 74 a. En kandidat, der er opstillet for et parti i stor- eller amtskredsen, kan ikke deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for det pågældende parti. En kandidat, der er opstillet uden for partierne i stor- eller amtskredsen, kan ikke deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for hver kandidat uden for partierne. En kandidat, der er opstillet for et parti i stor- eller amtskredsen, kan ikke deltage i opgørelsen af, hvorledes de afgivne stemmer for partiet fordeler sig på personlige stemmer for hver kandidat og partistemmer, jf. § 73, stk. 3 og 4.«

§ 2

I lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet, jf. lovbekendtgørelse nr. 264 af 18. april 2001, foretages følgende ændringer:

1. I § 17, stk. 1, 2. pkt., indsættes efter »opstillingskredsen«: »i det omfang, det er fastsat i § 28, stk. 2, henholdsvis stk. 3«.

§ 17. Valgbestyrelsen tilvejebringer stemmesedler samt opslag med angivelse af de opstillede kandidatlistor og anmeldte valgforbund. Valgbestyrelsen forestår endvidere stemmeoptællingen i opstillingskredsen.

Stk. 2. ---

*Gældende formulering***§ 28. - - -**

Stk. 2. Hvis stemmeoptællingen finder sted på afstemningsdagen, foretages den på de enkelte afstemningssteder, hvorefter indberetning af afstemningsresultat, efterfølgende fintælling m.v. finder sted efter reglerne i kapitel 9 i lov om valg til Folketinget.

Stk. 3. Finder stemmeoptællingen ikke sted på afstemningsdagen, foretages stemmeoptællingen for opstillingskredsen under ét. Valgbestyrelsen bestemmer, hvor stemmeoptællingen skal finde sted. Kommunalbestyrelsen sørger for, at de benyttede valglistér og valgkort samt stemmesedlerne og brevstemmematerialet er til stede ved stemmeoptællingen.

Stk. 4. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om gennemførelsen af stemmeoptællingen.

§ 30. - - -*Stk. 2. - - -*

Stk. 3. Senest dagen efter opgørelsen sender formanden for valgbestyrelsen en kopi af valgbogen til indenrigsministeren. Kopien skal være attesteret af formanden.

*Lovforslaget***2. § 28, stk. 2, affattes således:**

»*Stk. 2.* Hvis stemmeoptællingen finder sted på afstemningsdagen, foretages stemmeoptælling på de enkelte afstemningssteder, indberetning af afstemningsresultatet, endelig opgørelse af resultatet af stemmeafgivningen i opstillingskredsen (fintællingen), underskrivelse af valgbogen og sammenpakning af stemmematerialet i øvrigt efter reglerne i kapitel 9 i lov om valg til Folketinget med de fravigelser, der følger af §§ 29 og 30.«

3. I § 28, stk. 3, 1. pkt., ændres »foretages stemmeoptællingen« til: »forestår valgbestyrelsen stemmeoptællingen«.

4. I § 28 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* En kandidat kan ikke deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for den kandidatliste, vedkommende er opstillet for. En kandidat kan ikke deltage i opgørelsen af, hvorledes de afgivne stemmer for den pågældende kandidatliste fordeler sig på personlige stemmer for hver kandidat og listestemmer, jf. § 30, stk. 1.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

5. § 30, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Formanden for valgbestyrelsen sender en kopi af valgbogen til indenrigs- og sundhedsministeren. Kopien skal være attesteret af formanden. Kopien af valgbogen skal så vidt muligt være indenrigs- og sundhedsministeren i hænde senest dagen efter fintællingen.«

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 3

I lov om kommunale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 263 af 18. april 2001, som ændret ved § 10 i lov nr. 145 af 25. marts 2002, foretages følgende ændringer:

§ 3. Valgbar til kommunalbestyrelsen og amtsrådet er enhver, der har valget til kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet, og som senest 22 dage før valgdagen opfylder valgrets-betingelserne bortset fra aldersbetingelsen og betingelsen vedrørende varigheden af forudgående fast bopæl i riget, jf. dog § 4.

1. I § 3 ændres »senest 22 dage før valgdagen« til: »fredagen 25 dage før valgdagen eller, hvis dette ikke er tilfældet, kl. 12 mandagen 22 dage før valgdagen«.

§ 6. - - -

2. Efter § 6 indsættes i *kapitel 1*:

»§ 6 a. Kommunalbestyrelsens og amtsrådets medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten, jf. § 5 i lov om kommunernes styrelse. Ændring i styrelsesvedtægten, hvorved kommunalbestyrelsens eller amtsrådets medlemstal ændres, skal være vedtaget af kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet, jf. § 2, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, senest den 1. september i valgåret for at få virkning fra førstkommende valgperiode.«

§ 14. Valgbestyrelsen består af mindst 5 og højst 7 medlemmer. Medlemmerne af valgbestyrelsen vælges af kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet ved forholdstalsvalg. Den gruppe, der har valgt et medlem, udpeger tillige en stedfortræder. Borgmesteren, henholdsvis amtsborgmesteren, er formand for valgbestyrelsen. I kommuner med magistratsstyre eller en styreform med delt administrativ ledelse, jf. §§ 64 og 64 a i lov om kommunernes styrelse, kan kommunalbestyrelsen i kommunens styrelsesvedtægt bestemme, at et magistratsmedlem henholdsvis en udvalgsformand er formand i stedet for borgmesteren. Øvrige medlemmer samt stedfortrædere vælges blandt kommunalbestyrelsens henholdsvis amtsrådets medlemmer.

3. I § 14 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet vælger blandt valgbestyrelsens medlemmer en næstformand for valgbestyrelsen. Næstformanden varetager formandshvervet, hvis formanden har forfald.

»*Stk. 2.* Et medlem af kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet, herunder borgmesteren henholdsvis amtsborgmesteren, der er opstillet som kandidat til valget, kan vælges som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen.«

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 16. Kommunalbestyrelsen vælger for hvert afstemningsområde, jf. § 51, mindst 5 og højst 9 valgstyrere til at forestå afstemningen og stemmeoptællingen på afstemningsstedet.

Stk. 2. Valgstyrere vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt vælgerne i kommunen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen vælger blandt valgstyrerne en formand for hvert afstemningsområde. Formændene vælges ved forholdstalsvalg.

Stk. 4. Valgstyrerne fører en afstemningsbog. I denne indføres alle væsentlige oplysninger om afstemningen i afstemningsområdet samt resultatet heraf. Der føres særskilte afstemningsbøger for kommunalbestyrelsesvalget og amtsrådsvalget. Indenrigsministeren fastsætter regler om afstemningsbøgerne indhold og udformning.

§ 17. Kommunalbestyrelsen vælger et antal tilforordnede vælgere til at bistå ved valget. De tilforordnede vælgere vælges ved forholdstalsvalg under ét blandt vælgerne i kommunen.

Stk. 2. Amtsrådet kan vælge et antal tilforordnede vælgere til at bistå ved fornyet fintælling af amtsrådsvalget. Valget foregår efter tilsvarende regler som nævnt i stk. 1.

§ 20. En stiller skal opfylde betingelserne for valget til kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet. Valgrets-betingelserne bortset fra aldersbetingelsen og betingelsen vedrørende varigheden af forudgående fast bopæl i riget skal dog være opfyldt senest mandagen 22 dage før valgdagen.

Stk. 2. - - -

§ 27. Efter udløbet af fristen for indlevering af kandidatlistor skal valgbestyrelsen undersøge, om de rettidigt indleverede kandidatlistor er gyldige, jf. §§ 23-25. Valgbestyrelsen skal endvidere undersøge om kandidaterne på hver enkelt kandidatliste kan godkendes, eller om nogle af kandidaterne skal slettes af kandidatlistor, jf. §§ 28-31.

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

4. I § 16 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. En vælger, der er opstillet som kandidat til valget, kan vælges som valgstyrer.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 4 og 5.

5. I § 17 indsættes som *stk. 3*:

»Stk. 3. En vælger, der er opstillet som kandidat til valget, kan af kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet vælges som tilforordnet vælger.«

6. I § 20, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »senest mandagen 22 dage før valgdagen« til: »fredagen 25 dage før valgdagen eller, hvis dette ikke er tilfældet, kl. 12 mandagen 22 dage før valgdagen«.

7. I § 27, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »§§ 23-25« til: »§§ 20 og 23-25«.

Bilag til f. t. l. vedr. valg til Folketinget m.v.

Gældende formulering

Stk. 2. Hvis valgbestyrelsen finder, at en kandidatliste på grund af væsentlige mangler må erklæres ugyldig, eller at en eller flere kandidater skal slettes af kandidatlisten efter reglerne i §§ 28-30, skal valgbestyrelsen senest lørdagen 24 dage før valgdagen underrette den tegningsberettigede stiller herom. Senest kl. 12 mandagen 22 dage før valgdagen kan der foretages en afhjælpning af manglerne eller indleveres en ny kandidatliste. Valgbestyrelsens formand træffer herefter afgørelse om kandidatlistens gyldighed og om godkendelse af kandidaterne. Afgørelsen indføres i valgbogen, og en udskrift heraf sendes til den tegningsberettigede stiller.

Stk. 3. ---

§ 31. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Stk. 4. Det indføres i valgbogen, hvilke kandidater der er slettet efter reglerne i stk. 1-3, og en udskrift heraf sendes til den tegningsberettigede stiller.

§ 74. Når afstemningen er afsluttet, foretager valgstyrene og de tilfornordnede vælgere stemmeoptælling på afstemningsstedet. Stemmeoptællingen er offentlig. Særskilt for kommunalbestyrelsesvalget og amtsrådsvalget optælles, hvor mange stemmer der ved afstemningen er afgivet for hver af kandidatlisterne. For hvert listeforbund optælles, hvor mange stemmer der anses for afgivet for listeforbundet. Dette stemmetal sammentælles derefter med stemmetallene for de enkelte kandidatlistes i listeforbundet.

Stk. 2. ---

Stk. 3. ---

Lovforslaget

8. I § 27, *stk. 2, 1. og 4. pkt.*, og § 31, *stk. 4*, ændres »den tegningsberettigede stiller« til: »kontaktpersonen«.

9. I § 74, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »valgstyrene og de tilfornordnede vælgere«: », jf. dog § 78 a,«.

*Gældende formulering***§ 78.** ---

Stk. 2. For hvert afstemningsområde foretager valgbestyrelsen en ny optælling og bedømmelse af de afgivne stemmesedler efter reglerne i §§ 74-75. Resultaterne af optællingerne indføres i den pågældende valgbook. Derefter opgøres, hvor mange stemmer der i hele kommunen er tilfaldet hver kandidatliste. For hvert listeforbund opgøres, hvor mange stemmer der i hele kommunen anses for afgivet for listeforbundet. Dette stemmetal sammentælles med stemmetallene for de enkelte kandidatlistes i listeforbundet. Resultatet indføres i valgbooken og meddeles de tilstedeværende.

Stk. 3. ---*Stk. 4.* ---*Stk. 5.* ---*Stk. 6.* ---

§ 80. Amtsvalgbestyrelsen kan beslutte at ville foretage en fornyet fintælling af de stemmesedler, der er afgivet til amtsrådsvalget. Den fornyede fintælling kan vedrøre alle stemmesedler eller bestemte grupper af stemmesedler.

Stk. 2. ---*Stk. 3.* ---*Stk. 4.* ---*Lovforslaget*

10. I § 78, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »§§ 74-75« til: »§§ 74, 75 og 78 a«.

11. Efter § 78 indsættes i *kapitel 7*:

»Kandidaters deltagelse i opgørelsen af afstemningen

»§ 78 a. En kandidat kan ikke deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for den kandidatliste, vedkommende er opstillet for. En kandidat kan ikke deltage i opgørelsen af, hvorledes de afgivne stemmer for den pågældende kandidatliste fordeler sig på personlige stemmer for hver kandidat og listestemmer, jf. § 78, *stk. 4 og 5.*«

12. I § 80, *stk. 1*, indsættes som *3. pkt.*:

»Ved den fornyede fintælling finder §§ 78 og 78 a tilsvarende anvendelse.«

Til lovforslag nr. L 57. Skriftlig fremsættelse (5. november 2003)

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet og lov om kommunale valg (Regulering af kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen, tidligste frist for indlevering af kandidatanmeldelser til folketingsvalg, seneste frist for ændring af kommunalbestyrelser og amtsråds medlemstal, præcisering af tidspunktet for kandidaters og stilleres opfyldelse af valgretsbedingungen til kommunale valg m.v.).

(Lovforslag nr. L 57).

Lovforslaget indeholder forslag til ændringer i lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet og lov om kommunale valg.

I alle tre valglove foreslås indsat bestemmelser, der regulerer kandidaters deltagelse i stemmeoptællingen. Det fastsættes således, at kandidater ikke kan deltage i optællingen af de stemmer, der er afgivet for det parti/den kandidatliste, som vedkommende kandidat opstiller for. Kandidater kan heller ikke deltage i opgørelsen af disse stemmers fordeling på personlige stemmer for hver enkelt kandidat og partistemmer/li-

stestemmer. Samtidig foreslås det udtrykkeligt fastsat, i overensstemmelse med gældende retstilstand, at kandidater til valget kan varetage hverv som valgstyrer og tilforordnet vælger ved folketingsvalg og Europa-Parlamentsvalg samt ved kommunale valg tillige hvervet som medlem af eller stedfortræder til valgbestyrelsen.

Det foreslås desuden lovfæstet i folketingsvalgloven, at kandidatanmeldelser m.v. tidligst kan indleveres til anmeldelsesmyndigheden, når valget er udskrevet.

For så vidt angår kommunale valg foreslås det fastsat, at beslutninger om ændring af kommunalbestyrelser og amtsråds medlemstal skal være truffet senest den 1. september i valgåret for at få virkning fra førstkommende valgperiode. Der foreslås desuden foretaget en præcisering vedrørende det tidspunkt forud for valget, hvor kandidater og stillere skal opfylde bopælsbetingelsen m.v. for valgret. Det foreslås således fastsat, at bopælsbetingelsen m.v. skal være opfyldt fredagen 25 dage før valgdagen eller, hvis dette ikke er tilfældet, kl. 12 mandagen 22 dage før valgdagen.

Lovforslaget indeholder desuden enkelte ændringer af redaktionel karakter i alle tre valglove.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det Høje Tings hurtige og velvillige behandling.